

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
2022. JÚLIUS

boNUM

publicum

**Bogyay Katalin -
A közzolgálat habitus,
választás és döntés kérdése 36**

**„PERSPEKTÍVÁT KÍNÁLUNK
A FIATALOKNAK”
- INTERJÚ VARGA RÉKÁVAL 6**

OKLEVÉLÁTADÓ ÜNNEPSÉGEK

Közel ezerhétszáz hallgató búcsúzott a Nemzeti Közzolgálati Egyetemtől 11

AUGUSZTUS

KONCERTEK

 08.05. 20:30 PÉNTEK KOZMA ORSI QUARTET	 08.06. 20:30 SZOMBAT MARK & JASON (MÖRK) DUO	 08.07. 20:30 VASÁRNAP PANDÓRA PROJEKT
 08.12. 20:30 PÉNTEK TÓTH VERA QUARTET	 08.13. 20:30 SZOMBAT BARABÁS LŐRINC QUARTET	 08.14. 20:00 VASÁRNAP TUTTA FORZA
 08.26. 20:30 PÉNTEK ÁRON ANDRÁS "APEY"	 08.27. 20:30 SZOMBAT HÉT HAT CLUB	 08.28. 20:30 VASÁRNAP ANIMA MUSICAE

KERTMOZI

 08.04. 20:45 CSÜTÖRTÖK A TANÚ (CENZÚRÁZATLAN VERZIÓ)	 08.11. 20:45 CSÜTÖRTÖK SZERELEM ELSŐ VÉRIG	 08.18. 20:45 CSÜTÖRTÖK CSINIBABA	 08.25. 20:45 CSÜTÖRTÖK SZELEBURDI CSALÁD
---	---	---	---

FEKVŐMATRAC, POKRÓC VAGY ÜLŐPÁRNA BÉRELHETŐ!

LETÉTI DÍJ:

ÜLŐPÁRNA 1000 Ft/db

FEKVŐ-MATRAC, POKRÓC 3000 Ft/db

32

Szelíd sárkányok és repülő hajók

43

Bővült a NATO – a finn és svéd csatlakozás háttere

48

Ökológiai katasztrófa a Sajón

EGY „ÚJ VILÁG” KAPUJÁBAN...

Az elmúlt hetekben közel ezerhétszáz hallgató búcsúzott a Nemzeti Községi Egyletől. A most végzetek nem átlagos körülmények között lettek hivatásuk professzionistái: több éven keresztül a Covid-19-hez kapcsolódó járványügyi intézkedések határozták meg mindennapjaikat, nem csupán magánéletükben, hanem tanulmányaik vonatkozásában is. Maszkviselésen, távoktatáson, online vizsgáztatáson át vezetett az út az oklevélatadóig. A most végzett hallgatók azonban – talán bizonyossággal állíthatjuk, hogy ellentétben a korábbi években végzettekkel – már teljesen megváltozott világban állhatnak szolgálatba. Történelmi időket élünk: háború Európa határán, tömeges migráció, energia-válság, aszályok és vízhiány. Az egyetem falai közül kilépve nagy nyomás helyeződik a frissen végzett katonákra, rendőrökre, katasztrófavédőkre, vízügyi és közigazgatási szakemberekre. A biztonsági kockázatok adta kihívásokra folyamatos, azonnali, gyors reagálásra van szükség a közigazgatás minden szintjén: korábban talán még soha nem volt ennyire szükség a tudásukra!

Szilágyi Dénes főszerkesztő

TARTALOM 2022. JÚLIUS

02 MOZAIK	22 „A RENDÉRT KÜZDÖTT A KÁOSZ ELLENÉBEN” – MAGYARY ZOLTÁN	40 OKTATÓK A VILÁG KÖRÜL – PÁSZTOR SZABOLCS
06 „PERSPEKTÍVÁT KÍNÁLUNK A FIATALOKNAK” – INTERJÚ VARGA RÉKÁVAL	24 EZ JÓ MULATSÁG FÉRFI MUNKA VOLT! (?) – BESZÉLGETÉS A NŐI VEZETŐKRŐL	43 BŐVÜLT A NATO – A FINN ÉS SVÉD CSATLAKOZÁS HÁTTERE
11 OKLEVÉLATADÓ ÜNNEPSÉGEK	27 POLGÁRŐRÖK A „MODERN HAZAFISÁG” SZOLGÁLATÁBAN	46 HULLÁMTEREK ÚJ MEGKÖZELÍTÉSÉBŐL
15 A SZERHASZNÁLÓK ÚTJA	30 KITÖRNI A VÉLEMÉNYBUBORÉKBÓL	48 ÖKOLÓGIAI KATASZTRÓFA A SAJÓN
18 HOGYAN LEHET MA EURÓPA HASZNOS, EREDMÉNYES, HATÉKONY?	32 SZELÍD SÁRKÁNYOK ÉS REPÜLŐ HAJÓK: NEM MESE, VALÓSÁG!	51 KATONASZENTEK – SZENT KRISTÓF
20 KÖZEL 3,6 MILLIÁRD FORINT PÁLYÁZATI TÁMOGATÁST NYERT AZ NKE	36 „A KÖZSÉGI SZOLGÁLAT HABITUS, VÁLASZTÁS ÉS DÖNTÉS KÉRDÉSE” – INTERJÚ BOGYAY KATALINNAL	52 EGY OLASZ KATONA EMLÉKEZETE A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG IDEJÉRŐL
		55 BIRTOKBA VENNI ZRÍNYI ÖRÖKSÉGÉT
		56 30 ÉVE SZABADON

MOZAIK

TISZTAVATÁS A BUDAI VÁRBAN

Ünnepélyes keretek között, a Szent Korona másolata és a történelmi zászlók előtt tett tiszti esküt július 2-án a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Karának 144 hallgatója a budai várbán Orbán Viktor miniszterelnök, Pintér Sándor belügyminiszter és a tábornoki kar jelenlétében. A kormányfő ünnepi beszédében hangsúlyozta: „Amíg erő, felkészültség és egység van, addig lesz erős Magyarország. [...] Önök nemcsak szakmát, hanem szolgálatot és hivatást is választottak” – kezdte ünnepi köszöntőbeszédét Orbán Viktor. Magyarország miniszterelnöke hozzátette: „Az ország csak akkor maradhat fenn, ha meg tudjuk értetni a következő nemzedékkel, hogy miért érdemes szolgálni hazánkat.” A rendőrség munkáját és a közbiztonság fontosságát hangsúlyozva kiemelte, hogy a közös

munkánk eredményeként mára Magyarország Európa egyik legbiztonságosabb államává vált. „A biztonság árfolyama folyamatosan emelkedik, a rend és a biztonság Magyarország legkeményebb valutája.” A most végzett évfolyam végzősei közül július 4-én a Rendőrségnél 76 fő; a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál 35 fő; a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság szerveinél 16 fő; illetve a Büntetés-végrehajtási Szervezetnél 17 fő kezdi meg szolgálatát. A budai várbán rendezett tisztavatáson Orbán Viktor miniszterelnök és Pintér Sándor belügyminiszter mellett részt vett Szalay-Bobrovniczky Kristóf honvédelmi miniszter, Orbán Balázs, a miniszterelnök politikai igazgatója, a tábornoki kar, az NKE, valamint a megrendelő szervek, állami hivatalok vezetői is. Pohárköszöntőt az NKE rektora, Deli Gergely mondott.

DRÓNTECHNOLÓGIAI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Dróntechnológiai kutatás-fejlesztési együttműködésről állapodott meg a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, a Nemzeti Közszerológati Egyetem, valamint a MouldTech System Kft. A két felsőoktatási intézmény, valamint a zalaegerszegi székhelyű, dróntechnológiai kutatásokban élenjáró vállalat együttműködésének célja, hogy bekapcsolódjanak a hazai és nemzetközi szintű drónökoszisztéma működésébe, és a már megvalósult fejlesztések szellemi és anyagi tőkéjét egyetve hozzájáruljanak az iparág elméleti és gyakorlati ismeretanyagának bővüléséhez. A partneri kapcsolat részeként a felek a jövőben együttműködnek képzési, oktatási területeken, valamint kiemelt feladatoknak tekintik a drón- és fedélzeti, légi, valamint földi támogatórendszerek

kutatás-fejlesztését. A nemzeti és nemzetközi trendek alapján kimagasló társadalmi és gazdasági hozzáadott értéket generálhat a dróniparág. A hazai kezdeményezések, mint például a Magyarországi Drón Koalíció megalakulása, meghatározták az iparág stratégiáját, és elkezdtek kialakítani mind a támogató infrastrukturális, mind a jogszabályi környezetet. Ugyanakkor a tudományterület komplexitása miatt nélkülözhetetlen a szakmai együttműködések kialakítása és a közös érdekképviselet, hogy a dróntechnológiai fejlesztések mind a kereskedelemben, mind a katonai és védelmi ipar különböző területein, mind a hobbicélú felhasználás területén összehangoltan történjenek.

ÉLISMERÉSEKKEL ZÁRTA TANÉVÉT AZ NKE

Hivatalosan is tanévet zárt a Nemzeti Közszerológati Egyetem (NKE) július 14-én az Orczy-parkban. A 2021–2022-es tanév kihívásait és sikereit, valamint a jövőre vonatkozó célkitűzéseket Deli Gergely, az NKE rektora összegezte, majd rövid méltatásokat követően átadták „A Tanév embere” díjakat, amelyekkel minden kar és az egyetemi központ szervezeti egységei elismerik a kiemelkedő teljesítményt nyújtó munkatársakat. A vendégfogadás fogja meghatározni az egyetem következő időszakát, azaz a „nemzetköziesítés”, amelynek keretében vendégelőadók, kutatók, szakértők által erősíti nemzetközi tudományos, oktatói kapcsolatait az NKE – emelte ki tanévértékelő beszédében a rektor. Deli Gergely bemutatta az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar (ÁNTK) dékáni pozíciójával kapcsolatos jövőbeli terveit, és kiemelte Koltay András korábbi rektor által elért illetményemelés sikerét, illetve érintette az egyetemi dolgozók teljesítményértékelésének reformját is. A rektor köszönetet mondott Christián László r. dandártábornok, oktatási rektorhelyettesnek, aki a rektorváltás időszakában helytállt megbízott rektorként, valamint Kristó Katalinnak, az ÁNTK megbízott dékánjaként végzett munkájáért.

EGY ÚJJÁÉPÜLŐ HAZA KÖSZÖNETE A MŰSZAKI KATONÁKNAK

Felújították az 1929-ben épült tiszauji vasúti Tisza-híd emléktábláját. Az építményt a II. világháborúban felrobbantották, majd a honvédség műszaki katonái 1945–1947 között újjáépítették, amire mostantól egy megújult emléktábla emlékeztet a lakiteleki oldalon. Számos katona, munkás és vasutas vett részt a tiszauji vasúti híd háború utáni újjáépítésében – emlékezett a kötelességüket teljesítőkre a MÁV pályaműködtetési vezérigazgató-helyettese. Virág

István elmondta: a vasút 1945-ben kapta meg az ország hídújjáépítéseinek szakmai irányítását, a munkával külön tervező részleg foglalkozott, amely aprólékos gondnal hasznosította a régi, folyóba zuhant hídelemeket az acélhiányos időkben. A következő mérföldkő már 1999-ben volt, amikor a hidat megújították, így az ezredfordulóra különvált a közúti és vasúti hídpálya. 2013-ban a MÁV hídprojektje keretében

61 ezer négyzetméteres korrózióvédelmi munkákat végeztek el a hídszerkezeten, amely a jövőben esetleg újra a közösségi közlekedés szolgálatába állhat – tette hozzá Virág István. Padányi József vezérőrnagy, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Műszaki Doktori Iskolájának vezetője, Feimer László hmtk. alezredes visszaemlékezései nyomán arról is beszélt, hogy a híd kiemelése a honvédség műszaki csapatainak próbaköve volt. „A feladatot megoldották. Hiányos ruházatban, lyukas cipővel dolgoztak a bajtársak, tűző napon, esős őszi, majd kegyetlen zord téli időjárásban, heteken keresztül, megszakítás nélkül, feláldozván szombat délutánt és vasárnapot, kockára téve egészségét és életét. Legyen jutalmuk az újjáépülő magyar haza köszönete és az a büszke tudat, hogy annak felépítésében tevékeny részt vállaltak” – idézte Padányi József.

ÚJRA ORDERED LIBERTY SUMMER SCHOOL A LUDOVIKA CAMPUSON

Médiaügyek, természetjog, az Európai Unió alapjai és az információs társadalom szabályozási kihívásai – ilyen képzéseket nyújt az Ordered Liberty Summer School, amely az egyesült államokbeli Louisville-i Egyetem Ordered Liberty Programja és a Nemzeti Közzolgálati Egyetem együttműködése nyomán valósul meg. A nyári egyetem előadói olyan neves magyar és amerikai szakjogászok, akik területeiken végzett kutatásaik okán a közreműködő két egyetem oktatói apparátusát is erősítik. Így Koltay András médiajogász, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) elnöke, az NKE korábbi rektora és az NKE ÁNTK kutatóprofesszora mellett Luke M. Milligan és Russell L. Weaver, a Louisville-i Egyetem jogászprofesszorai, valamint szintén az NKE

részéről Koller Boglárka, Molnár Anna, Simonné Gombos Katalin, Hörcher Ferenc, Zódi Zsolt, Bartóki-Gönczy Balázs szerepelnek az előadók, kurzusfelelősök listáján. Az Egyesült Államok és Magyarország jogászprofesszorai minden nyáron Budapesten gyűlnek össze, hogy tanfolyamokat kínáljanak a „rendezett szabadság” eszméje köré. A „rendezett szabadság” fogalma szerint a jó társadalom nem az utópisztikus emberi konstrukciótól függ, hanem három érték: az igazságosság, a rend és a szabadság egyensúlyától. A politikai közösségek világszerte találkoznak a technológia és a kommunikáció új formáinak kihívásaival. Az Ordered Liberty Summer School segít a diákoknak felmérni az igazságosság, a rend és a szabadság megfelelő egyensúlyát saját nemzeteikben.

KERESZTÉNY HUMANIZMUS, TÁRSADALMI GONDOLKODÁS

Közel kétévnnyi szervezés és együttműködés eredményeként a Nemzeti Közzolgálati Egyetem a minnesotai St. Thomas Egyetemmel közösen rendezte meg a Freedom, Subsidiarity and the Spirit of Gift című nemzetközi konferenciát. A rendezvény a TKP2020-NKA-O Fenntartható biztonság és társadalmi környezet című projekt finanszírozásában valósult meg. Koller Boglárka, az NKE nemzetközi rektorhelyettese és Michael Naughton, a St. Thomas Egyetem Katolikus Tanulmányok Központjának igazgatója nyitották meg az eseményt. A plenáris ülések és a workshopok során a subsidiaritás elvének következményeit, valamint a subsidiaritás értékeinek a társadalomra és a vállalkozásokra gyakorolt hatását igyekeztek feltárni. A plenáris üléseken számos nemzetközileg ismert és elismert tudós osztotta meg nézeteit és tudását. Az előadók között szerepeltek mások mellett: Joseph Kaboski, a Notre Dame-i Egyetem közgazdászprofesszora és a Kellogg Intézet munkatársa, aki az Econometrica folyóiratban megjelent legjobb tanulmányért járó rangos Frisch-éremet érdemelte ki, valamint Emery Koenig, aki a Cargill vállalat alelnökeként és kockázati igazgatójaként dolgozott. Továbbá Christian Hillgruber, a Bonni Egyetem kánonjogi intézetének igazgatója; Alberto Ribera, az IESE coachingegységének tudományos igazgatója; Frederic Sautet, a washingtoni The Catholic University of America Busch School of Business docense, a The Art Ciocca Center for Principled Entrepreneurship társalapítója és tudományos igazgatója.

ÖTTUSA VK-DÖNTŐ: GULYÁS MICHELLE BRONZÉRMET NYERT

Bronzérmet nyert az öttusázók világkupa-sorozatának ankarai döntőjében Gulyás Michelle, a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának bűnüldözési szakirányos végzős hallgatója. Gulyás az érmekért és helyezésekért rendezett versenyt vívóeredményével a harmadik helyről kezdte. A lovaspályán egy veréssel ment végig, ezzel összetettben megőrizte pozícióját. A bónuszvívásban három ellenfelét győzte le, a megszerzett hat ponttal holtversenyben az első helyre jött fel. A 200 méteres úszást a negyedik legjobb idővel teljesítette, ezzel Élodie Clouvel mögött második volt a kombinált szám előtt. Hat másodperccel a francia után vághatott neki a négy lövészetrel megszakított 5 × 600 méteres futásnak, amely ezúttal nem sikerült kiemelkedően: a nyolcadik helyen végzett a számban, amivel a harmadik helyre csúszott vissza. Az élen maradt Clouvel, a második helyre pedig a kombinált számot nagy fölényrel nyerő brit Jessica Varley jött be.

„Perspektívát kínálunk a fiataloknak”

– interjú Varga Rékával

Megbízott oktatóként dolgozott a Nemzeti Közszolgálati Egyetem jogelőd intézményeiben, de ő maga sem gondolta volna, hogy tizenöt év elteltével dékánként vezeti majd az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kart. Dékáni programjáról és a közigazgatási képzés felértékelődéséről beszélünk Varga Rékával, akitől megtudtuk azt is, milyen érzés volt első hivatali napján okleveleket átadni a kar végzős hallgatóinak.

• **Hogyan emlékezik vissza a jogelőd intézményekben töltött időre?** Nagyon jó emlékeim vannak mindkét jogelőd intézményről. Akkoriban a Nemzetközi Vöröskeresztnél dolgoztam, rengeteg gyakorlati tapasztalatom volt, így ezzel összefüggő tárgyakat – nemzetközi humanitárius jog, nemzetközi vöröskereszt mozgalom – oktattam mindkét helyen. A Zrínyiin speciális hallgatóközösségem volt, de ez számomra nem volt újdonság, hiszen már akkor is évek óta oktattam katonákat. Olyan hallgatók vettek körül, akik a nemzetközi hadijogot később terepen alkalmazzák: éles helyzetben kell dönteniük, hogy milyen parancsot

adnak, illetve adott helyzetben használhatnak-e fegyvert – ez sajátos látásmódot ad. A ménesi úti campuson többször jártam, nagyon szerettem a hangulatát, és a tanszéket is, ahol dolgoztam; rettentően összetartó közösség volt. A hallgatók pedig céltudatosak és érdeklődők voltak.

• **Tavaly tudományos főmunkatársként tért vissza a Nemzeti Közszolgálati Egyetem kötelékébe, az Eötvös József Kutatóközpont (EJKK) Európa Stratégia Kutatóintézetébe. Tizenöt év elteltével teljesen más intézményben találta magát?** Az EJKK új világ volt számomra, mert feladatából adódóan némileg elkülönül a karoktól. Más volt a

milió, mint amit korábban megszoktam, de naponta szembejött egy-egy régi kolléga, akivel öröm volt újra találkozni, így gyorsan otthon éreztem magam. Időközben az egyetem központja – a Ludovika Campus – is felépült, és ez máig meglepetéseket tartogat számomra. Irigykedve nézem ezt a csodálatos campust, hiszen abban az időben, amikor az ELTE-n voltam egyetemista, az intézménynek nem volt egyetemi központja, én a regensburgi tanulmányaim alatt találkoztam először igazi campusszal. Nagyon szerencsések az NKE-s hallgatók, hogy ilyen körülmények között tanulhatnak. Nem csupán a szép »

épületek és a gyönyörű park miatt, hanem az összetartozás érzése miatt is, amelyet a Ludovika nyújt az állami szolgálatra felkészítő négy egyetemi kar hallgatói számára.

● **Hogyan kapta meg a dékáni felkérést?**

Deli Gergely rektorral ismertük egymást korábbról, hiszen együtt dolgoztunk az EU Alapjogi Ügynökség igazgatótanácsában, amelynek tagja voltam, de ezen kívül több közös projektben is tevékenykedtünk. Egy telefonbeszélgetés során sokat sejtetően mondta, hogy dékánt keres az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar élére, majd ezt egy másik beszélgetés, illetve egy személyes találkozó követte, amelyen elhangzott a konkrét felkérés. Olyan dékánra volt szüksége, akinek van közigazgatási tapasztalata, jártas a nemzetközi közegben és rendelkezik egyetemi háttérrel. Váratlanul ért, és nagy megtiszteltetésnek érzem. Rövid gondolkodási idő után nagy örömmel fogadtam el a felkérést.

● **Gyakorlatorientáltság és nemzetköziesítés – ez a két kulcsszava dékáni programjának.**

Mindkettő fontos célkitűzés, és van már előzménye. Igyekszem továbbvinni és új eszközökkel erősíteni, gyorsítani a fejlődés fenti irányait, hozzáadva saját tapasztalataimat. Az egyetem feladata, hogy a közigazgatás számára képezzen hallgatókat, ami egyrészt speciális tudást, másrészt speciális készségeket igényel. Mivel gyakorlati területről érkezem, fontos számomra, hogy az elméleti képzés mellett ez megjelenjen az oktatásban: be kell vonnunk olyan gyakorlati szakembereket, akik egyedi látásmódot adhatnak hallgatóinknak. Minden szaknál a saját területükhöz kapcsolódóan, például külső helyszíneken is tartanánk órákat, hogy a hallgatók kiszakadhassanak az iskolapadból.

Fontos, hogy lássák, hogyan, milyen környezetben folyik a munka egy minisztériumban vagy nemzetközi szervezetnél. Ez az oktatási élményt is növeli a hallgatók számára.

Nemzetköziesítésen több dolgot értek. Fontosak az egyetemközi kapcsolatok, a hallgatói és oktatói mobilitás, hogy párbeszédet folytassunk más felsőoktatási intézményekkel, tanuljunk egymástól. De a nemzetköziesítés azt is jelenti, hogy az oktatásban markánsan jelen kell lennie a nemzetközi aspektusoknak. Alapvetően a magyar közigazgatásba képezünk hallgatókat, de hazánk nem légtüres térben működik, azt gondolom, úgy tudjuk képviselni a magyar érdekeket a legjobban, ha tisztában vagyunk a külföldi történésekkel. A nemzetköziesítés harmadik szálaként külföldön is népszerűsíteniünk kell tudományos eredményeinket, növelve egyetemünk láthatóságát.

Igyekszem majd elérni, hogy az oktatók megkapjanak minden az előmenetelükhöz, hazai, nemzetközi kapcsolataik építéséhez szükséges támogatást. A sikeres kar kulcsa az elégedett, motivált oktató. Közvetlen kapcsolatot szeretnék kialakítani a hallgatókkal, mert az ő visszajelzéseik is nagyon fontosak.

A gyakorlatorientáltsághoz kapcsolódóan a karnak feladata az is, hogy reagáljon a napjainkban felmerülő kérdésekre, ezáltal a kutatók és oktatók is hozzájárulhatnak saját szakterületük népszerűsítéséhez. A tudomány-népszerűsítés mellett az is elvárás, hogy a közigazgatás számára megfelelő módon tolmácsoljuk a kutatási eredményeket. Fontos célkitűzésem, hogy továbbfejlesszem a kapcsolatot, párbeszédet és együtt gondolkodást a nemzetközi képzési programok (MDA, NEP), az EJKK és a kar között, hiszen egymást így tudjuk erősíteni.

● **Mit gondol a kar által kínált képzésekről?**

A kar által gondozott képzések esetében három pillérről beszélünk. Az egyik a széles, generális tudást adó alapszakok pillére, a másik az erre épülő specifikáltabb mesterszakoké, valamint az államtudományi osztatlan mesterképzés, amelynek idén végzett az első teljes évfolyama. A karon oktatásmódszertani reform indult, hogy élményszerűbb legyen az oktatás, hozzáadva a közszférában jól kamatoztatható tudást és készségeket. A lassú, unalmas aktatologatásból a közszféra nagy felkészültséget igénylő, pörgős terület lett, ahol a magas szintű tudás és készség alapvető feltétel. Ezek mellett fontos a külső és belső visszacsatolás és a folyamatos vizsgálat, fejlesztés is, amelyeknek köszönhetően a jövőben képesek lehetünk képzéseinkkel választ adni a gyorsan változó kihívásokra, ahogy tette ezt a kar korábban például a kiberbiztonsági mesterképzés létrehozásával. Az irány jó, és igyekszem majd további fejlődési lehetőségeket kutatni.

● **Találkozhatnak Önnek a hallgatók valamilyen tantárgy keretében? Milyen oktatónak gondolja magát?**

Szeretek oktatni, igyekszem jól csinálni, de ami igazán fontos, hogy a hallgatók milyennek tartanak. A velük való közvetlen kapcsolat nélkülözhetetlen, ezért is fogok már a következő félévben néhány órát tartani, jövő tavasztól pedig rendszeresen oktatok majd. A Nemzetközi Jogi Tanszék docense vagyok, a hallgatók ezen a területen fognak velem oktatóként találkozni. Azon kívül, hogy elméleti tudást adok át, gyakorlatorientált órákat tartok, amelyen rengeteg valós történetet, sztorit mesélek el; talán ezeknek köszönhetően is népszerűek a kurzusaim – legalábbis ezek a »

hallgatói visszajelzések. Oktatóként számomra az a legnagyobb elismerés, hogy többen is, bevállaltan, az én óráim hatására választották a nemzetközi jogi pályát.

• **Mivel lehet a mai fiatalokat ösztönözni, hogy államtudományi területen tanuljanak tovább?** Perspektívát kínálunk a fiataloknak. Ahogy korábban említettem, a közigazgatás teljesen átalakult: vonzó életpályamodellt nyújt, egyre nagyobb a reputációja, egyre sokszínűbb tudást igényel, és a fizetések is versenyképessé váltak. Egy valami nem változott: a stabilitása. Az államtudományi képzés széles spektrumú szakértelmet ad, és vezetői pályára is felkészít. Célom, hogy

a képzések során nagy arányban gyakorlati szakemberek bevonásával is oktassunk, akik magukénak érzik az egyetemet. Fontos, hogy segítsük a fiatalokat a pályaválasztásban és elhelyezkedésben is. A számok igazolnak bennünket: az ide jelentkezők száma és a kar hallgatói létszáma is folyamatosan növekszik.

• **Hivatalba lépésének első napján okleveleket adott át a kar végzős hallgatóinak.**

Megható volt, hiába is tagadnám. A diplomaosztó meghatározó élmény a hallgatók és a Kar életében is. Ugyan nem vettem részt a most végzett hallgatók képzésében, de a saját húszéves oktatói tapasztalatom alapján tudom, hogy nagyon

felemelő és felelősségteljes érzés, hogy közvetlen befolyásunk van az ország közigazgatásának jövőjére.

• **Mi lesz a következő feladata?** Minél hamarabb szeretném „belakni” az új munkahelyemet. Ez elsősorban rengeteg találkozót, megbeszélést jelent; Patyi András és Koltay András prorektoroknál és Kis Norbert rektorhelyettesnél kezdtem, hiszen ők azok, akik talán a legjobban ismerik az egyetemet. A következő hetekben igyekszem alaposan megismerni az oktatókat, vezetőket, társintézményeket. Ez már csak azért is fontos, mert hiszek a csapatjátékban, amelyhez elengedhetetlen egymás megismerése.

Szerző és fotó: Szilágyi Dénes

Oklevélátadó ünnepségek

Rendészettudományi Kar

A Rendészettudományi Kar (RTK) és a Katasztrófavédelmi Intézet (KVI) nappali tagozatos hallgatóinak oklevélátadóival kezdődött meg a diplomaosztók sora a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen. Idén 169 végzős kapott végzettséget igazoló okiratot a karon. A Rendészettudományi Kar oklevélátadója a nemrég elhunyt prodékánról, Ruzsonyi Péter bv. dandártábornokról, valamint a Kriminálpszichológiai Tanszék adjunktusáról, Kovács Danielláról való megemlékezéssel kezdődött. Az egyperces néma főhajtást követően ismertették a Szenátus döntését, amelynek értelmében Ruzsonyi Péter a kar érdekében végzett kiemelkedő vezetői tevékenysége iránti elismerésül a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Aranyérme kitüntetésben részesült. Az elismerést Kriston Andrea, az egykori dékán özvegye vette át. „A Rendészettudományi Kar hallgatójává válni egy olyan jogviszony létesítését jelenti, amelyben az egyetemi hallgatókra jellemző szabadság csak a rendészeti pályára történő felkészítésre vonatkozó szabályok betartásával gyakorolható” – utalt beszédében az RTK-s hallgatók rendben és szervezethez tartozásukról Deli Gergely. Az NKE rektora szerint a kar hallgatói közössége bizonyította, hogy „tartalék rendvédelmi erőként minden egyes tagjára lehet számítani”, hiszen az elmúlt években két különböző alkalommal is határszolgálatot láttak el, segítettek a pandémia kezelésében és az ukrán háborús menekültek fogadásában. Deli Gergely kiemelte: az egyetem olyan tudást, jártasságot, képességet és készséget adott a végzeteknek, amelyek alkalmassá teszik őket a vezetésre.

A nappali tagozatos hallgatók mellett 361 levelező munkarendű hallgató is oklevelet szerzett. „Az egyetem legfontosabb hivatása nem csupán az, hogy szabályzatokat, szabályzókat tanultasson meg, hanem az, hogy a hallgatók megismerjék annak a világnak

a belső működését, elveit, filozófiáját, amelyben dolgozni fognak” – emelte ki az oklevélátadó ünnepségen Csikány Tamás dandártábornok. A tudományos rektorhelyettes saját hivatásából vett példával érzékelte: a tiszti alapképzés megtanít szakemberként gondolkodni, a mesterképzés vezetőként átlátni, értékelni, dönteni, a legmagasabb szintű képzés pedig már stratégiai összefüggések magyarázatával telik. A végzősök, a diplomákat Csikány Tamás dandártábornok, Kovács Gábor r. vezérőrnagy és Töreki Sándor r. vezérőrnagy adták át a végzős hallgatóknak.

Katasztrófavédelmi Intézet

A Rendészettudományi Kar Katasztrófavédelmi Intézet oklevélatadó ünnepségével folytatódott a 2021/2022-es tanév végi diplomaosztók sora a Nemzeti Közsolgálati Egyetemen (NKE), amelynek keretében 6 nap-pali és 67 levelező munkarendben végzett hallgató kapott végzettséget igazoló okiratot az NKE Ludovika Főépület Szent László-kápolnájában. „Az alapítás óta eltelt tízéves munka mutatja, hogy hasznos volt az államigazgatási, katonai és a rendészeti képzés integrálása egy intézményi szférába” – mondta ünnepi beszédében Deli Gergely. Az NKE rektora kiemelte: az NKE különleges intézmény, amely elsődleges feladata hűnek maradni a Ludovika hagyományaihoz és megőrizni egyediségét. Deli Gergely arról is beszélt, hogy jelenleg változó, új kihívásokkal teli időszakot élünk, amelyek új válaszokat igényelnek. Elmondta, hogy a KVI hallgatói nemesak a Covid-19-pandémia kezelésében, hanem a viharkárok felszámolásában vagy a karitatív feladatok ellátásában is segédkeztek. Deli Gergely

beszéde végén felidézte Szent Flórián alakját is, hiszen ő az, aki mindenkinek a rettenthetetlen, minden vésszel szembeszálló tűzoltót jelenti, valamint a gyors és hatékony munkát testesíti meg.

Nemzetbiztonsági Intézet

Közel hatvanan kaptak oklevelet a Nemzetbiztonsági Intézet Felsővezetői Nemzetbiztonsági Tanfolyamán, valamint a polgári és katonai nemzetbiztonsági alap- és mesterképzések valamelyikén. A Nemzetbiztonsági Intézet hallgatói a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon (HHK) zajló nemzetbiztonsági alap- és mesterképzés katonai nemzetbiztonsági specializációján, a Rendészettudományi Kar (RTK) képzései között helyet kapó polgári nemzetbiztonsági alap- és mesterképzés specializációin, valamint a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat és a Nemzeti Közsolgálati Egyetem együttműködése keretében szervezett, Felsővezetői Nemzetbiztonsági Tanfolyamon vették át oklevelüket az egyetem, az érintett karok és a szolgálat vezetőitől. A Szent László-kápolnában tartott ünnepségen Deli Gergely rektor arról beszélt, hogy a végzősök a haza és a nemzet biztonsága érdekében saját mesterségüket és a tudomány munkamódszereit is használva „érettebb és magasabb szintű tudás birtokába kerültek”. Mindezt úgy, hogy nem kürtölik világgá titkaikat, kerülik a nyilvánosságot, munkamódszereik titokban maradnak, és eredményeiket sem publikálják. „Önökre nagy szükség van!” – utalt beszédében a frissen végzetteknek a megváltozott biztonsági környezetben egyre hangsúlyosabb szerepére a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat felügyelő államtitkár. Papp Károly a közelmúlt és a közeljövő kihívásai között a szomszédunkban zajló háborút, az illegális migrációt, a pandémiát, de a kibertérben megjelenő jogsértések egyre gyarapodó számát, az energiabiztonságot és az ellátási láncok problémáját is említette. Az ünnepi beszédek után átvették diplomájukat a Felsővezetői Nemzetbiztonsági Tanfolyamon, a nemzetbiztonsági alap- és mesterszak katonai specializációján, valamint a polgári nemzetbiztonsági alap- és mesterszakon végzett hallgatók.

Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar

Az átalakuló világ okozta kihívásokra és az ezekhez alkalmazkodni képes szakemberek szükségességére hívták fel a figyelmet a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar (HHK) keddi oklevélatadóinak szónokai. Ebben az évben százhusz hallgató tett sikeres záróvizsgát, ezúttal a kar „civil” hallgatói, valamint a katonai mesterképzésekben és a továbbképzési szakokon résztvevők kaptak diplomát. A Ludovika Arénában tartott ünnepségen a nemzetközi biztonság- és védelempolitikai alap és mesterképzési szakon, a katonai vezető, katonai műveleti logisztika, katonai üzemeltetés, védelmi infokommunikációs rendszertervező mesterképzéseken, illetve a katonai felsővezető- és a radikalizmus és vallási szélsőségeség szakirányú továbbképzési szakokon végzettek vehették át diplomájukat. „A Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia utóadaként a kar felülmúlhatatlan útravalót kapott” – utalt beszédében a HHK történelmi örökségére, a karrier helyett a hazáért élő ludovikás szellemiségre Koller Boglárka nemzetközi rektorhelyettes. Mint hozzátette: a kar a több mint kétszáz éves magyar nyelvű tisztképzés hagyományait megőrizve, de korunk kihívásainak eleget téve végzi a hallgatók felkészítését és a Magyar Honvédség személyi állományának át- és továbbképzését. Beszédében Pohl Árpád dandártábornok, dékán a folyamatos tanulás szükségességéről beszélt. „Mindenkinek láthatja, hogy a környezetünk rendkívül veszélyessé vált. Olyan kihívások, fenyegetések jelentek meg, amelyekről még a szakértők nagy része is azt hitte, hogy csak a hadtörténelmi munkákban fordulnak elő. A hallgatókat most kibocsátó szakok mindegyike ezek kezelésére készít fel” – húzta alá Pohl Árpád.

Víztudományi Kar

Negyvennégy hallgató vette át oklevelét a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Víztudományi Kara (VTK) bajai campusán. Deli Gergely rektor ünnepi köszöntőjében emlékeztetett a bajai vízügyi felsőoktatás több évtizedes múltjára, valamint szólt azokról a legfontosabb fejlesztésekről, amelyek az elmúlt öt évben valósultak meg a bajai campuson. A rektor úgy fogalmazott: „A karon diplomát szerző hallgatók az egyik legnagyobb kihívásokkal szegélyezett hivatást választották, de azok, akik jobba teszik a jövő vízgazdálkodását, a társadalom legnagyobb megbecsülésére számíthatnak.” Réthy Pál, a Belügyminisztérium közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkára köszöntőjében kiemelte, hogy a most végzett hallgatók olyan időszakban fejezik be tanulmányaikat, amikor a korábbiakhoz képest még inkább kulcsfontosságú kérdéssé válik viceink jövője. Bíró Tibor, a kar dékánja útravalóul minden szak hallgatójához intézett néhány gondolatot, amelyben kiemelte a vízügyi ágazat azon kihívásait, amelyekkel egyre gyakrabban kell szembenézni, és amelyek megoldásában fontos szerepe lesz a karon végzett szakembereknek. »

Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar

Több mint négyszáz hallgató vehette át oklevelét a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar (ÁNTK) oklevélatadó ünnepségén.

A július 15-én, a Ludovika Arénában megrendezett eseményen az államtudományi mesterképzési szakon végzett hallgatókat is doktorrá avatták. „Az egyetemi tanulmányok befejezése válaszon két fontos életszakasz, a gondtalan diáklét és a felelős munka világa között” – mondta az NKE rektora ünnepi beszédében, amelyben Deli Gergely már nem egyetemi hallgatóként, hanem államtudósokként, kiberbiztonsági szakemberekként és számos más szakterület magasan

kvalifikált tudójaként köszöntötte a végzetteket. Orbán Balázs, a miniszterelnök politikai igazgatója beszédében kiemelte: akik ma átvehetik okleveleiket, azokat a Nemzeti Közszolgálati Egyetem a köz szolgálatára képezte ki, a hazáért való odaadásra készítette fel. „Ez olyan tudás, amely az élet minden területén kifizetődő. Akkor is, ha valaki a közszolgálati pályát választja, de akkor is, ha esetleg máshol kívánja kamatoztatni tudását és tehetségét.” Nincs olyan nehézség vagy gond, amelyet nem lehet leküzdeni, ha a hazáért tenni akaró fiatalok vannak közöttünk – mondta. Mára az NKE lett az egyik legnépszerűbb egyetem, idén tízezen jelentkeztek a képzéseire – tette hozzá.

Közigazgatási Továbbképzési Intézet

Megkapta okleveleit az a 328 hallgató, aki a Közigazgatási Továbbképzési Intézetének (KTI) szakirányú továbbképzési szakjain végzett. „Sose feledjék, hogy a közjóért tenni, embereknek segítséget nyújtani a legnagyobb hivatások egyike. Kívánom, hogy találják meg örömüket ebben a magasos munkában” – hangsúlyozta ünnepi beszédében Deli Gergely rektor. „A mai eseményen való részvétellel azért nagyon megtisztelő számomra, mert olyan munkatársakat köszönhetek az ünnepelték között, akik az újon-

nan megszerzett szakmai tudásukkal hozzájárulnak a partnerségen alapuló, professzionális közigazgatás működtetéséhez” – mondta ünnepi beszédében a Miniszterelnökség területi közigazgatás működtetéséért felelős helyettes államtitkára. Uzsák Katalin kiemelte, hogy ez az oklevél-kiadás ünnepség azért különleges, mert a jelenlévők korábban is teljesítettek már számos kihívást: egyebek mellett megszerzték felsőfokú végzettségüket, szakképzettségüket, és ennek ellenére nem elégedtek

meg a már megszerzett eredményeikkel, hanem tovább akarták fejleszteni tudásukat. „Oktatóink szenvedélyt, érzelmet, szeretet visznek a képzésekbe. Az egyetem azoké a tanulóközösségé, amelyek az egyes képzésekben részt vesznek, amelyeket önök is alkottak a szakirányú továbbképzésekben. Tehát mostantól az intézményünk az önöké is, kérem, hogy így tekintsenek rá” – összegzett Kis Norbert.

Szerzők: Bárdos Mónika, Páhy Anna, Pap Melinda, Sallai Zsófia, Tasi Tibor

Fotó: Szilágyi Dénes

A szerhasználók útja

Magyarországon az elmúlt tíz évben évente hat-nyolcezer kábítószer-birtoklással kapcsolatos vétségben indult eljárás, míg a kábítószer-kereskedelem évi öt-hatszáz esetben ad munkát a hatóságoknak. A tengerentúlon, Kanadában legálisan lehet hozzájutni bizonyos drogokhoz, aminek eredményeként ugrásszerűen megnőtt a kábítószer-használat, de az illegális kereskedelem is. Ottani rendőrök számoltak be a Drogkutató Intézet budapesti konferenciáján, hogy a megengedőbb szabályozás mennyire váltotta be a hozzáfűzött reményeket.

Toronto Kanada legnagyobb városa, igazi világváros. A világ egyik multikulturális megapoliszának 3,5 milliós lakossága közel száz nációból kerül ki. Az elmúlt 35 évben progresszió figyelhető meg a droghelyzetben. Egyre erősebb kábítószerek jelennek meg a piacon, és tömegesen halnak meg emberek túladagolás következtében. A Torontói Rendőrség munkatársainak megítélése szerint a helyzeten nem segített a marihuána legalizációja, amely nem szorította ki a feketepiaci árusítást. Zanati Balázs és Jeffrey Zammit közösségi rendőrökként évtizedes tapasztalatokkal rendelkeznek, beosztottaik és munkatársaik naponta kerülnek kapcsolatba a kábítószeres ügyekkel. A két egyenruhás a Drogkutató Intézet budai Várhegyen található Lónyay–Hatvány-villában rendezett konferenciáján számolt be arról: a marihuána legalizációja – vagy ahogy ők nevezték – dekriminalizációja

eredetileg a feketepiac felszámolását célozta. Az állam kontrollt akart a piac felett, ehelyett azonban illegális kereskedések sora nyílt meg az utóbbi időszakban. Mindez naponta üzletenként 15-20 ezer dollár bevételt termel a bűnözői csoportoknak, akiknek az is megéri, hogy a rendőrség által kövekkel eltorlaszolt illegális árusítóhelyek bejártatától az éjszaka leple alatt darukkal távolítsák el az akadályokat. A kannabisüzlet havi 50 millió dolláros bevételt termel Torontóban. A fogyasztók száma megnőtt, a marihuánashopokban pedig, mint egy étlapról, ki lehet választani

a vásárló számára leginkább megfelelő anyagot. A fiatalokat a törvény védi: ötmillió dollárral vagy három év szabadságvesztéssel sújtható az, aki fiatalkorúnak drogot ad el. A marihuána akkora üzlet, hogy még a kokainárusok is foglalkoznak vele, de megnőtt a kevert, adalékanyagokkal ellátott úgynevezett crack-kokain és a szintetikus opioid, a fentanil iránti kereslet is, heroint viszont általában nem találnak a raziákon. Az előbb felsorolt anyagoktól ezerszer erősebb a karfentanil, amelyből egy kis sódarabnyi mennyiség is komoly betegséget, sőt halált is okozhat, és akár a bőrön keresztül is felszívódik. Ez a tény az anyag óvatos kezelésére inti a rendőröket, amikor ellenőrzés során ilyenre bukkannak. A rendőröknél található úgynevezett Naloxon-csomagban lévő orrspray hatóanyagai a túladagolás esetén lehetnek életmentők. A csomag használatára folyamatos az egyenruhások »

Együttműködés az Országos Rendőr-főkapitánysággal

A Drogkutató Intézet támogatni tudja a rendőrség droggal kapcsolatos tevékenységét, ezért fontos a szervezettel való együttműködés – árulta el lapunk érdeklődésére Töreki Sándor r. vezérőrnagy, az országos rendőrfőkapitány bűnügyi helyettese. A civil szemlélet a megelőzési tevékenységben jeleníthet meg új elemeket, a következő időszak feladata, hogy építve az Országos Rendőr-főkapitányság és az intézet között kötött együttműködésre, konkrét programok szülessenek. A rendőrség létrehozott egy kábítószerrel kapcsolatos, több szervezetet koordináló munkacsoportot, amelyben a Drogkutató Intézetnek is meghatározó szerepe lehet. A munkacsoportban foglalkoznak a megelőzés kérdéseivel, tagjaik pedig a kutatásba is bevonhatók – hangsúlyozta Töreki Sándor, aki szerint a járvány megváltoztatta a kábítószerrel kapcsolatos rendőri hozzáállást. Az online tér ugyanis hidat képzett a kábítószer-termesztők, -kereskedők és a -fogyasztók között. Emiatt szükség volt a kibertérben történő rendőri tevékenység erősítésére. A fizikai térben pedig a csomagküldés teremtette meg ugyanezt a hidat, így a rendőrség a csomagküldő szolgáltatókkal való együttműködését is fokozza.

Komplementer rendészet

A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen sokan álltak a kábítószer-kutatás ügye mögé, a Drogkutató Intézet felületet biztosít ezeknek a szakmai diskurzusoknak, hiteles, tudományos kutatásokat végez, az eredményeket pedig közérthető formában bocsátja a társadalom rendelkezésére – fogalmazott a Drogkutató Intézet konferenciáján Christián László r. dandártábornok, oktatási rektorhelyettes. Hozzátette: „a komplementer rendészet” fogalma az együttműködés és partnerkeresés fontosságára irányítja a figyelmet a biztonság megteremtése érdekében. Ez a fogalom ugyanis nemcsak az állam szerveinek mozgósításáról szól egyes kérdések megoldására, hanem a civilek, például a polgárőrség bevonásáról is a különféle ügyek mögé.

A drogokkal kapcsolatos szabályozás hatással bír a különféle szerekre, például a dizájnernedrogokra. Haller József, a Drogkutató Intézet igazgatója és az NKE egyetemi tanára szerint tévhit, hogy a dizájnernedrogok új problémát jelentenek, egyik fajtájuk például már 1925 óta jelen van. A professzor beszámolt új kutatásáról, amelyhez a korábbi adat kapcsolódik: 2011–2020 között Magyarországon 18-féle szintetikus kannabinoidot letek fel a rendőrség által szállított mintákban. Mint kiderült:

Zanati Balázs és Jeffrey Zammit, a torontói rendőrség munkatársai

amint egy drogot pszichoaktív anyaggá minősítenek, eltűnik, majd jön a következő. A kannabinoidokkal ellentétben azonban a katinonszármazékoknál a szabályozás és forgalmazás között nem látszik a fenti összefüggés. Mindez azt mutatja, hogy a szabályozás hat a drogok forgalmazására. A szintetikus kannabinoidoknál például – jellemzően Kínában – profi szakemberek új anyagot szintetizálnak. A katinonokkal nem ez a helyzet. A bika is kivétel, mert előremutató, proaktív szabályozással letiltották, mégis megjelent és nagyon népszerű lett. A kutatásból levont következtetések alapján a forgalmazók országspecifikusan figyelemmel kísérik a szabályozást legalábbis a kannabinoidoknál. Ezért Haller József az európai szabályok szinkronizálásának elvégzését sürgette, de leszögezte: a szabályozás azonban mégis működik. A szerhasználók útja a fentiek fényében bizonytalan. Választásuk ugyanis nem feltétlenül tudatos, mert az új anyagok esetén fogalmuk sincs, mit használnak, ami nagy veszélyeket rejt. „Így lesz a bikadrog fogyasztásából 41 halálos áldozat Magyarországon” – figyelmeztetett az NKE egyetemi tanára.

Szerző: Tasi Tibor
Fotó: Szilágyi Dénes

Christián László, az NKE oktatási rektorhelyettese

Haller József, a Drogkutató Intézet igazgatója

kiképzése, amire szükség is van. A kis egységcsomagokat ugyanis rendszeresen használni kell, naponta mentenek meg embereket a biztos haláltól. A probléma kezelése érdekében a két előadó társadalmi összefogást, a terjesztőkre irányuló több rendőri figyelmet és a fiatalok oktatás fontosságát emelte ki. Magyarországon a kereslet- és kínálat-csökkenés áll a droggal kapcsolatos rendőri tevékenység középpontjában. Évente hat-nyolcezer ügyben indul eljárás kábítószer-birtoklás miatt, a kábítószernek pedig a magyar, valamint az európai uniós és ENSZ-listákon szereplő anyagokat tekintik, a világon

880-féle van ezekből – tájékoztatott Csáki Ibolya r. alezredes, az ORFK Bűnügyi Főosztályának kiemelt főreferense. Az új pszichoaktív anyagokkal való visszaélés évi négy-öt száz, a kábítószer-kereskedelem öt-hatszáz ügyben ad feladatot a rendőröknek. Tendencia, hogy mára megfordult a dizájnernedrogok és a „klasszikus” kábítószeresek jelenléte az összes kábítószer-használton belül: a korábbihoz képest az előbbiek 35, utóbbiak 65 százalékos arányban vannak jelen. Ugyanakkor rémisztő tény, hogy volt olyan év, amikor a – sajtóban csak „haláldrog” elnevezéssel illetett – bika miatt 41 halálos eset történt Magyarországon.

A rendőrség jelentős sikereket is elér. A kábítószer-kereskedelem újbóli erőre kapását például mintegy 1,2 milliárd forint vagyonszármazásával akadályozták meg. Nemrégiben Hajdú-Biharban egy mintegy 1300 töves, modern felszereléssel ellátott kannabiszültetvényt számoltak fel, míg a postán keringő, mintegy két tonna levélsúlyú, húsz ezer darab gyanús csomag egy részét és a bennük lévő nem tiltólistás, de potenciálisan veszélyes anyagokat is sikerült kivonni a forgalomból a Nemzeti Adó- és Vámhivatal segítségével, mintegy kétmilliárd forint haszontól megfosztva a bűnözői csoportokat.

Hogyan lehet ma Európa **hasznos,**

eredményes **és hatékony?**

„Európa anyagi, szellemi, kulturális gazdagsága kölcsönösen gazdagítja az itt élőket” – mondta Deli Gergely, a Nemzeti Közszerológati Egyetem (NKE) rektora az Egyetem és az Igazságügyi Minisztérium (IM) együttműködésében induló Nemzetek Európája Karrierprogram (NEP) második évfolyamának ünnepélyes tanévzáróján a Ludovika Szárnyépület John Lukacs Társalgójában június 9-én.

Deli Gergely köszöntőjében arról is beszélt, hogyan lehet ma Európa hasznos, eredményes és hatékony. Úgy fogalmazott: az Európai Unió mostani állapotát sokan a Római Köztársaság bukásának időszakához hasonlítják, ahhoz az időszakhoz, amikor Róma már az akkor ismert nyugati világ urává vált a Krisztus előtti évtizedekben. „Ez a narratíva szerintem téves, a Krisztus utáni második évszázad végének Római Birodalmához kell hasonlítani a mostani Európai Uniót, mert nagyon sok jel mutatja azt, hogy az Európai Unió túl van a maga fejlődésének csúcsán” – hangsúlyozta az NKE rektora. Megerősítette: „A Krisztus utáni második század vége sokkal megalapozottabb analógia az Európai Unió mai állapotához, amikor Róma megértette, nem tudja saját erejéből központosítani a birodalmat, ezért állampolgárságot adott a birodalom minden szabad alattvalójának, és elkezdte bevonni a központi közigazgatásba

a provinciák lakóit. Tehát a birodalomépítésnek ezen fázisában nem a jogfosztás, hanem a jogok kiszélesítése, a helyi értékek tiszteletben tartása, a szuverenitások megerősítése volt a jellemző. Úgy gondolom, az Európai Unió e fázisában ennek megfelelően, a jogmegadásnak, jogmegőrzésnek, az értékek megőrzésének van itt az ideje.” Az Európai Unió melletti látványos és hangos kiállításnak nevezte Pröhle Gergely, a NEP programigazgatója Klaus von Dohnanyi Nemzeti érdekek – Útmutató a német és az európai politika számára a globális átalakulások korában című könyvét, amelyet a NEP végzős hallgatóinak ajánlott. Pröhle Gergely betekintést engedett a szerző, Klaus von Dohnanyi családi vonatkozásaiba, életútjába, szemléletébe, majd a mű jelentőségét a következőkben foglalta össze: „A szerző erős transzatlanti elkötelezettséggel, ugyanakkor a nemzeti történelmek fontosságának ismeretében mindig reálpolitikai megközelítéssel tekintett az aktuális

ügyekre, sosem hagyva figyelmen kívül a távlatos összefüggéseket. Dohnanyi óriási politikai, történelmi tapasztalata, a szakirodalom alapos ismerete fontos támpontokat adhat a nagyhatalmak, az Európai Unió és tagállamainak mozgásterét, gazdasági és biztonságpolitikai helyzetét illetően.” A NEP programigazgatója kiemelte: a program fontos része a kapcsolatépítés, a hálózatépítés is. Ennek óriási jelentősége van, nemcsak a hazai államigazgatás vonatkozásában, hanem nemzetközi összefüggésben is. Pröhle Gergely arról is beszélt, a program egyik üzenete éppen az aktuális leegyszerűsítések mentén kialakuló vita, amely szerint a szuverenisták vagy a föderalisták veszik át a hatalmat Európában. „Ez nemcsak leegyszerűsítés, hanem erős túlzás is minden korban, hiszen ezek a szempontok mindig egymás mellett éltek, már akkor is, amikor a Schuman-terv megszületett, tehát a kezdetek kezdetén”.

Az ünnepélyes esemény a tanúsítványok átadásával zárult, amelyeket a NEP programigazgatója adott át. Bólya Boglárka, az IM európai uniós kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára Varga Judit miniszter képviseletében gratulált a hallgatóknak a sikeres eredményhez. Az NKE rektora a fent említett, Klaus von Dohnanyi Nemzeti érdekek című könyvét nyújtotta át a végzősöknök. A NEP 2020 szeptemberben indult azzal a céllal, hogy növelje az európai uniós intézményeknél sikeresen pályázó és elhelyezkedő, Európa és Magyarország ügye iránt egyaránt elkötelezett, idegen nyelveken jól beszélő, megfelelő

szakpolitikai ismeretekkel rendelkező magyar szakemberek számát. Az NKE és az IM együttműködésében a program 2022 szeptemberében a harmadik évfolyammal folytatódik. A kétszemeszteres képzés igazi mérőöldkőnek számít az európai uniós karrierre készülők támogatásában: az elméleti tudás mellett gyakorlatorientált, széles körű képzést nyújt, felkészít az Európai Személyzeti Felvételi Hivatal (EPSO) versenyvizsgájára, továbbá a szaknyelvi tudás fejlesztésével segíti a pályázók nemzetközi elhelyezkedését. A NEP évfolyamai neves állami vezetők nevét veszik fel, az első évfolyam Antall József, a második Mádl Ferenc nevét választotta névadóként.

Szöveg: Páhy Anna
Fotó: Szilágyi Dénes

Közel 3,6 milliárd forint pályázati támogatást

A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap, a Tématerületi Kiválósági Program (TKP2021) által mintegy 75 milliárd forint keretösszeget biztosít azon felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek számára, amelyek a modern kor kiemelt társadalmi és gazdasági kihívásaira keresik a választ. A kutatások három alprogramon keresztül valósulnak meg, amelyek számára egészen 2025 végéig biztosít forrásokat a program. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kara (ÁNTK), Hadtudományi és Honvédtisztképző (HHK) Kara, valamint Rendészettudományi Kara (RTK) összesen mintegy 3,6 milliárd forint támogatást nyertek el.

„A Nemzeti Közszolgálati Egyetem kutatási eredményei miatt olyan stratégiai értékeléseket fogalmazhat meg, amelyek az adott tématerületen kimagasló hozzáadott értéket képviselhetnek, és jelentős kormányzati döntés-előkészítő javaslatokban realizálódhatnak. Ezáltal Egyetemünk tovább erősítheti a tudományos kiválósági rangsorban elfoglalt helyét hazai és nemzetközi vonatkozásban egyaránt” – fogalmazott Marosi Zoltán, az NKE Pályázati és Projektmenedzsmen Irodájának munkatársa.

Új projektek az NKE-n

Az Alkalmazott katonai műszaki, had- és társadalomtudományi kutatások a nemzetvédelem, nemzetbiztonság területén a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon elnevezésű projekt (TKP2021-NVA-16) legfőbb célkitűzése, hogy erősítse a Magyarország biztonsága és védelmi képességei fejlesztésére irányuló folyamatokat mintegy 2 milliárd forint összköltségből. A szélesebb értelemben vett biztonság koncepciója korábban háttérbe szorította a katonai biztonság kérdését, az utóbbi évek folyamatai (fegyverkezési

verseny, tömeges migráció, környezetváltozásból fakadó kihívások) azonban újra előtérbe helyezték a katonai szegmenst. A témát a haderő országvédelmi feladatainak jelentősége, az új nemzeti katonai stratégia, és a Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program követelményeinek való megfelelés teszi jelentős területté, valamint szorosan kapcsolódik a védelemigazgatási rendszer fejlesztéséhez is, amely napjainkban az egyik kiemelt kormányzati szándéknak minősül. A program négy kiemelt kutatási területen és négy kutatócsoportban olyan eszközök, eljárások és védelmi kihívásokra adott válaszok megvalósításán dolgozik, amelyek közvetlenül hasznosíthatók a védelmi szektor számára, hosszú távon pedig illeszkednek a Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program céljaihoz. „Azért dolgozunk a projektben, hogy olyan nemzetközileg is elismert tudományos eredményeket érjünk el, amelyek egyrészt elméleti, másrészt gyakorlati területeken is hasznosíthatók. A projektben örvözdnek a műszaki, illetve a társadalomtudományok specifikus területei, így a kézzelfogható fejlesztéseknek köszönhetően minden adott

lesz, hogy a kutatás eredményeinek nemzetközi szempontból is értékes publikálásán kívül egyedi kísérleti mintadarabok, valamint egy Európában példaértékű hadtudományi, katonai műszaki kutatási infrastruktúra elemei jöhessenek létre” – mondta Földi László ezredes, az NKE HHK Műveleti Támogató Tanszékének oktatója, a program szakmai vezetője.

Fenntartható államkormányzás és innovatív közszolgáltatások

Az NKE ÁNTK égisze alatt megvalósuló Fenntartható államkormányzás és innovatív közszolgáltatások elnevezésű projekt (TKP2021-NKTA-51) 999 millió Ft összköltségből valósul meg. A fejlesztést megalapozó kutatások alprojektek keretében jönnek létre, amelyek a közszolgálati innováció jogi, szervezeti-igazgatási, fenntarthatósági, jóléti, digitalizációs, valamint erőforrás- és kompetenciaalapú vonatkozásait jelenítik meg. „A projekt keretében zajló kutatások a társadalmi innováció közszolgálati aspektusát állítják a középpontba azzal az átfogó célkitűzéssel,

nyert az NKE

hogyan az elért eredmények – amelyek gyakorlatba való átültetését államigazgatási és gazdálkodó szervezetekkel való szakmai együttműködések támogatják – meghatározott területeken képesek hozzájárulni az államkormányzás fenntartható működéséhez. A kutatók eredményeiket magas minőségű nemzetközi tudományos szakfolyóiratokban publikálják, ami a Nemzeti Közszolgálati Egyetem tudományos kiválósági rangsorokban elfoglalt helyét és nemzetközi beágyazottságát is erősíti” – hangsúlyozta Kaiser Tamás, az ÁNTK tudományos dékánhelyettese, a program szakmai vezetője.

A kutatások kettős célkitűzése, hogy az eredményeket egyrészt a hazai és nemzetközi tudományos-akadémiai szférában minőségi publikációk, szakpolitikai javaslatok, stratégiák formájában tegyék közzé, másrészt azokat a projekt megvalósítását követően az állami feladatkörbe, illetve nemzeti érdekkörbe tartozó közszolgáltatások más területein is alkalmazzák. A célkitűzések szintéziseként olyan fenntartható szolgáltatások épülnek ki, amelyek működése mind a tudományos, mind az üzleti szférában is hasznosítható.

21. századi biztonsági kihívások

Az RTK XXI. századi biztonsági kihívások nemzetbiztonsági hangsúlyai című projektje 570 millió Ft pályázati pénzt nyert. A 21. századra a rendvédelem és nemzetbiztonság kihívásai alapvetően megváltoztak, a veszélyek, kockázatok, fenyegetések rendszere globálissá vált. Magyarország, mint az Európai Unió

és a NATO tagja, nem tekinthet önálló szigetként a modern kori vészhelyzetekre. A megmérettetésekre adott hazai válaszoknak egyszerre kell figyelembe venni a nemzetközi tapasztalatokat, gyakorlatokat és a lokális kihívásokat. Ezek a területek összefüggenek egymással, és az elért eredmények

együttesen stabilabbá teszik az elméleti ismereteket és a gyakorlatok rendszerét a rendvédelem és a nemzetbiztonság területén.

„A projekt Magyarország nemzetbiztonsági kihívásainak jelentős szegmenseit – így a terrorizmust, a pénzmosást, a kibervédelmet és kiberbűnözést, a modern kor rendészeti képzéseiben fontos szempontként megjelenő környezetvédelem és klímakérdés, valamint a rendészeti kiképzés (kiemelten a lövészet és taktikai képzések) megpróbáltatásait, fejlesztési lehetőségeit kutatja, elemzi, és keresi meg a best practice-t. Végül célunk, hogy a projekt eredményeivel hatékonyan hozzájáruljunk Magyarország nemzetbiztonsági kihívásainak magas színvonalon való kezeléséhez, és hatékony segítséget nyújtsunk a jövőben várható egyéb hatásainak kezeléséhez” – fogalmazott Pallo József bv. ezredes, az RTK tudományos dékánhelyettese, a program szakmai vezetője.

A Tématerületi Kiválósági Programban való részvétel fontossága nemcsak abban rejlik, hogy a kutatóközpontok fejlesztési és innovációs folyamatokat indíthatnak el az intézményeken belül, hanem hogy az elért eredményeikkel létrejövő termékek, technológia vagy szolgáltatás üzletileg is hasznosíthatók legyenek a projekt végeztével. Az NKE számára ezért van nagy jelentősége, hogy három karának pályázata is támogatásban részesül, hiszen így több területen is nemzetközileg elismert tudományos eredményeket érhet el az Egyetem, illetve a kézzelfogható fejlesztéseknek köszönhetően olyan infrastruktúra-elemek is létrejönnek, amelyek egyedülállóak lesznek Európában.

Szerző: Sallai Zsófia

„A rendért küzdött a káosz ellenében”

Magyary Zoltán

Magyary Zoltán hagyatéka, hogy felismerte: a közigazgatás komplex rendszer, és ez a szemlélet áthatalta a közigazgatási felsőfokú képzés elmúlt 40 évét, a hivatásnak pedig mára presztízse lett – hangzott el a neves jogtudós, a Magyar Közigazgatási Intézet megalapítója emlékére rendezett konferencián az Oktatási Központban. Magyary Zoltán szellemi és tárgyi örökségét megalakulása óta gondozza a Nemzeti Közsolgálati Egyetem, a születésének 134. évfordulója alkalmából rendezett konferencián a közigazgatásra váró kihívásokról is szót ejtettek, és megkoszorúzták Magyary emléktábláját.

Magyary Zoltán a neki adatott életközéget, Magyarországot felmérni, a tudomány akkori állása szerint javítani, megreformálni és előbbre vinni akarta, és esélyt akart teremteni, hogy „a világ elképesztő szépségét” mindenki megtapasztalhassa – fogalmazott köszöntőjében Deli Gergely. Az NKE rektora hangsúlyozta: Magyary küzdött „a rendért a káosz ellenében”, a rendteremtés eszköze

volt, de nem vált embertelenné, ezért szükséges emlékezni rá minden évben. Borsó Tibor, a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság elnöke felidézte: 27 évvel ezelőtt 22 ember felvállalta Magyary szakmai munkásságának életben tartását és ezt a tevékenységet ma egyre többen végzik, köszönhetően a Nemzeti Közsolgálati Egyetemmél való együttműködésnek is, ami rangot ad és lehetőségeket nyújt a civil

szervezetnek. Az elnök beszélt arról, hogy a társaság képzéseinek segítségével eddig kilencven ezer embernek adtak olyan tudást, amellyel megállják helyüket a munkaerőpiacon. „Az Oktatási Központban található Magyary Zoltán Előadóterem és -emléktábla arra a folytonosságra emlékeztet, amely a magyar közigazgatási felsőoktatás több mint 40 éves történetében ölt testet” – mondta köszöntőjében

az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar tudományos dékánhelyettese, Kaiser Tamás. Hozzátette: „Magyary felismerte, hogy a közigazgatás komplex rendszer, és ez a gondolat áthatalta a képzést, amelynek eredményeként sikerült elfogadtatni, hogy a közigazgatás nemcsak szakma, hanem hivatás is. Ennek köszönhetően pedig ma már van presztízse a közigazgatásnak, a terület oktatásának és kutatásának. Az NKE 10 évvel ezelőtti megalakulásával önálló felsőfokú képzési ág lett, az államtudományok biztos helyre találtak itt” – hangsúlyozta a dékánhelyettes, majd emlékeztetett: „Magyary Zoltántól érdemes megtanulni a változásokra való érzékenységet, adaptációt és kreativitást, ezek fontos hívószavak a jövőre nézve a digitalizáció és a zöld átállás korában.”

A konferencia plenáris előadásain Takács Albert, az Alkotmányjogi és Összehasonlító Közjogi Tanszék egyetemi tanára Magyary öröksége nyomán felhívta a figyelmet arra, hogy a közigazgatás tudományának olyan művelőire van szükség, akik nemcsak naprakész gyakorlati ismeretekkel rendelkeznek, hanem olyan tudományos képességekkel is, amelyek az új problémák felismerésére és megoldására is képessé teszik őket. Uzsák Katalin, a területi közigazgatás működtetéséért felelős helyettes államtitkár Magyary öröksége nyomán a területi közigazgatás elmúlt évekbeli és jövőbeli fejlesztéséről szólt. Mint mondta: „A fejlesztéseknek köszönhetően testre szabott szolgáltatások lesznek elérhetőek, az automatizálásnak köszönhetően pedig a közigazgatási dolgozókat komplexebb feladatok elvégzésével lehet megbízni.” A helyettes államtitkár a fejlesztés alatt álló szolgáltatások között említette az e-ügyintézés

lehetőségeit, a videotechnológia felhasználását, a mesterséges intelligenciával működő totemoszlopok üzembé helyezését, amelyek például házassági anyakönyvi kivonat vagy személyi igazolvány pótlását teszik lehetővé emberi beavatkozás nélkül, de ilyen fejlesztés lesz 2023-tól az ingatlan-nyilvántartás elektronikussá tétele is.

A konferencián bemutatottak a *Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás* folyóirat következő tematikus, dupla számát a magyar közigazgatás történetében mélyreható változásokat hozó elmúlt tíz évre való visszatekintéssel, de a további fejlődésre való törekvések, javaslatok is megjelennek a közölt tanulmányokban. A szám vendégszerkesztője, Kaiser Tamás elmondása szerint a fenntarthatóság, a digitalizáció, a zöld átállás közigazgatásra gyakorolt hatásai és a proaktív közigazgatás jelenségeinek vizsgálata mind-mind adtak témát a szerzőknek, de a humán erőforrás-fejlesztés lehetőségei, az önkormányzati vagy önrendeződésének kérdései is terítékre

kerültek, sőt a lapszám tartalmaz egy recenziót is, méghozzá Halmai Péter egyetemi tanár európai gazdasági integrációról szóló, nemrégiben megjelent könyvéről. A bemutató utáni panelbeszélgetésben a szerzők adtak számot tanulmányaikról. Zárógondolataiban Kis Norbert fejlesztési rektorhelyettes arról beszélt: Magyary Zoltán közel száz évvel ezelőtti problémafelvetései a közigazgatás időtlen, „örök” dilemmái, amelyekkel ma is foglalkozni kell. „Az adatvezérelt, automatizált alkalmazások és hibrid technológiák bevezetése során ügyelni kell arra, hogy a közigazgatás végső soron az emberekért van, humánus és érzékeny problémamegoldásra is képesnek kell maradnia. Magyary pályája olyan sorstörténet, amely a közigazgatási reformereknek és a tudomány művelőinek is tanulságos üzeneteket tartalmaz. A közigazgatási gyakorlatnak üzeni, hogy nem szabad visszariadni a paradigmatisms változtatásoktól, de óvatos, hatáselemzésekre épülő bevezetésre van szükség, máskülönben a félbehagyott reformok tárházát gazdagítjuk. A tudomány számára Magyary az elmélet és az empiria, a modellalkotás és összehasonlítás, a szakpolitika és tudománypolitika összehangolásának úttörője, akinek munkássága ma is elemi erejű inspiráció” – szögezte le Kis Norbert.

Az eseményen Deli Gergely rektor, Borsó Tibor, a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság elnöke és Trnka Norbert, a Magyary Zoltán Szakkollégium elnöke megkoszorúzták az Oktatási Központ Aulájában található Magyary Emléktáblát, a Magyary Zoltán Szakkollégium tagjai pedig bemutatták kutatásaikat.

Szerző: Tasi Tibor
Fotó: Szilágyi Dénes

Ez jó mulatság, férfi munka volt! (?)

– beszélgetés a női vezetőkről

*„A jogegyenlőségi mozgalmaktól nem azt várjuk el, hogy előnyöket harcoljanak ki a nők számára, hanem azt, hogy biztosítsák, hogy hátrányt ne szenvedjenek”
– vallja Borbás Beatrix, az NKE Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar (ÁNTK) Alkotmányjogi és Összehasonlító Közjogi Tanszék docense, a Magyar Ügyvédnők Egyesületének (MÜE) alapító tagja, elnökhelyettese, aki a női esélyegyenlőség és jogegyenlőség, valamint a feminizmus témakörébe kalauzolt bennünket.*

● Férfimunka – asszonybeszéd. Cherchez la femme! Keresd a nőt! – Be a man! Légy férfi! Legény a talpán... és még sorolhatnánk azokat a nyelvünkben élő sztereotípiákat, amelyek ugyanazt a tulajdonságot, tényt, teljesítményt másként minősítik, ha nőről, illetve, ha férfiről van szó. Mennyire jellemző ez 2022-ben? A minap valaki megjegyezte: még nem találkozott jó női főnökkel. Visszakérdeztem: igazán jó férfi vezetővel találkozott már? Úgy gondolom, nem jó irány, ha tovább mélyítjük gondolatban a női és férfi vezetők társadalmi megítélése közötti, amúgy is tátongó szakadékot. Eleve megbélyegzésnek ítélem, ha azt kutatjuk, melyek a jó női vezető – vagy akár a jó férfi vezető – tulajdonságai. A női vezetők megítélésével kapcsolatban azt szeretném, ha már ott tartanánk, hogy ez a téma így fel sem merülne. Az lenne a cél, hogy a vezetők képzéséről, méréséről, megítéléséről, vezetői képességekről, kompetenciákról, alkalmasságról beszéljünk, ha nő, ha férfi az illető.

● Mit jelent a női jogegyenlőség, és mit az esélyegyenlőség?

Valóban két különböző dologról van szó, a jogegyenlőséghez jogászként jobban tudok kapcsolódni. A női egyenjogúság témája jó ideje kívánatos jogalkotói cél a világ nagy részén, azonban korántsem társadalmi valóság. A jog megkülönböztet védendő társadalmi csoportokat, az egyik ilyen a nők csoportja. A jogegyenlőség alapvető jog, körbe van bástyázva már szinte mindenhol a világban, de az esélyek egyenlősége társadalmi fogalom, és az esélyek esélyei, vagy egyenesen az esélyegyenlőség esélyei elgondolkodtató dilemma, egyáltalán van-e esélye a totális esélyegyenlőségnek?

● Az esélyegyenlőség csupán filozófiai kérdés lenne?

Az esélyegyenlőség a lehetőségek azonossága, tehát hogy ugyanazon lehetőségek nyílnak meg ugyanolyan végzettséggel, alkalmassággal stb. rendelkező emberek számára. Persze mit jelent az, hogy ugyanolyan, amikor két különböző biológiai nemhez tartozunk. A nők és férfiak családi szerepe elkülönül, de a munka frontján való helytállás nemtől független. Ha a nőkre több családi feladat hárul, akkor segíteni kellene őket, hogy a számukra alkalmas, végzettségüknek, képzettségüknek, képességeiknek megfelelő karriert tudjanak építeni.

● Az esélyegyenlőség témaköre jogi kategória?

Az esélyegyenlőség nem a jogtudomány kutatási területe, alapvetően a szociológia témája, de az esélyegyenlőség

tulajdonképpen – ha a munka területéről beszélünk – a jogegyenlőség gyakorlati megvalósulása, nem nagyon lehet a kettőt elválasztani egymástól, interdiszciplináris tudományágról van szó. Sőt, multidiszciplináris, hiszen a közgazdaságtan, a nyelvészet, a kommunikációs vagy médiatudományok – és még sorolhatnánk a tudományterületeket – is foglalkoznak vele. Érdekes megfigyelni, hogy például a reklámokban hogyan jelennek meg a női, férfi szerepek, mi az, amit a média közvetít. Ritkán jelennek meg a nők szakértőkként, ha mégis, az leginkább a gondoskodással van kapcsolatban – orvosként, ápolóként szerepelnek –, de nem sűrűn láthatjuk őket nagy cég főnökeként, nagy csapat vezéréként vagy szakértő tanácsadóként.

● Tapasztalt valaha nőként bármilyen negatív diszkriminációt?

A női jogokról vagy esélyegyenlőségről beszélve tévútra vezethet, ha perszonalizáljuk a problémát; mindig azt javasolom, kerüljük ezt az utat. A téma globálisan fontos, sokkal fontosabb magáról az „ügyről” beszélni, mint egy konkrét személy konkrét sérelméről. A nők ügye a fontos társadalmilag, nem pedig az, hogy személy szerint kit milyen sérelem ért vagy nem ért. Főleg azoknak kell ezt kerülnie, akik ezt a témát tárgyalják. Én személy szerint azért beszélek a női jogokról és esélyegyenlőségről, mert a szakmai-gyakorlati és elméleti-kutatási tapasztalataim alapján tudok róla beszélni – és ebből adódóan meg is

hallják a hangomat.

Ennek kapcsán ki kell emelnem: nem csak, vagy nem elsősorban a nőkről van szó, hanem a nők és a férfiak egyenjogúságáról, mint az egyik legfontosabb demokratikus alapelvekről, a nők és a férfiak közötti jogegyenlőség alkotmányos védelméről. Ha egy uniós vagy egyéb nemzetközi dokumentumban olvasunk ezekről a jogokról sosem a „nők” jogvédelméről esik szó, hanem mindkét nem védelméről – adott esetben például részvételükről a döntéshozatalban.

● Miért fontos, hogy a nők részt vegyenek a társadalmi/gazdasági/politikai döntésekben?

Rengeteg tanulmány foglalkozik azzal, hogy, ha mondjuk egy tízfős döntéshozatali testületből a nők aránya legalább a hármat eléri, onnantól kezdve más a megközelítés, a látásmód, más »

döntések születnek, számos előnye van. Úgy gondolom, egy testület azért áll több tagból, mert a diverzifikált látásmódnak önmagában is vannak előnyei.

- Tehát azért legyenek ott a nők a döntéshozatalban, mert más a látásmódjuk?

Nem. Minden embernek más a látásmódja, mindegy, hogy férfi vagy nő. A nőknek nem egyfajta tipikus látásmód miatt van helyük a döntéshozó testületekben, hanem azért, mert például Magyarországon a társadalom több mint felét alkotják. A döntések róluk szólnak, őket kötelezik.

Egyszerűen a szociális igazságosság, a demokratikus jogállamiság mentén úgy helyes, hogy ha róluk szólnak a döntések – az élet bármelyik területén –, akkor beleszólhatnak az ügybe, be vannak vonva a döntéshozatal folyamatába, hatásuk van a döntések érdemi tartalmára.

- Hogyan lehet a nők családi szerepét összeegyeztetni a szakmai szerepekkel, karrierrel?

Szerintem, ha praktikus közelítjük meg a kérdést – márpedig itt nem elméleti kérdésről van szó, tehát miért ne tennénk –, akkor röviden: ez a férfiakon múlik. A különböző női szerepek a családban és a munkahelyen az ő segítségükkel, támogatásukkal egyeztetetők össze. Ilyen értelemben ez a férfiakon múlik, pontosan úgy, ahogy a férfiak karrierje pedig legtöbbször a nőknél múlik, ha egy családban élnek. De azt gondolom, hogy férfi és nő nem ellentétes, hanem egymást kiegészítő kategóriák, a partnerség, a kölcsönösség résztvevői, kialakítói.

- Az ÁNTK-n az összehasonlító közjogi tárgyak oktatásában vesz részt, kutatási területe a jogegyenlőség női szempontjai az Amerikai Egyesült Államok alkotmányos rendszerében. Ezzel a címmel könyve is jelent meg a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában. Mi a legfontosabb üzenete?

Szerintem ezeknek a könyveknek, amelyek a női jogokról, esélyegyenlőségről szólnak, mindig az a legfontosabb üzenetük, hogy vannak, léteznek, beszélünk róla, hogy a nők egyenlősége egyáltalán kutatás tárgya. Sajnos legtöbbször nők beszélnek a női jogegyenlőségről, jó lenne, ha ebben a témában több férfi szólalna meg.

- A gyakran félreértett mozgalom, a feminizmus, mit jelent tulajdonképpen?

Ezeknek az 'izmusoknak' az a veszélyük, hogy legtöbbször mindenképpen állásfoglalásra készítetnek – azonosulni akarunk velük vagy teljesen elutasítani őket –, ezért is a feministákat mindig dogmatikusaknak, veszélyeseknek titulálják. De hadd válaszoljak erre a kérdésre egy férfi szavaival. Carlos Moedas, az European Women Rectors Association (EWORA) kutatási biztosa egy beszédében elmondta, teljesen másképpen gondolkodik a témáról, mióta lányai születtek, vagy amióta látja a felesége tudományos karrierjét. Idézem: „A valódi feminizmus egyszerűen csak az egyenlőségért való kiállást jelenti”. Azt gondolom, hogy ennél kedvesebben, empatikusabban, szimpatikusabban ezt nem lehet férfiként megközelíteni.

Szerző: Páhy Anna

Polgárőrök

a „modern hazafiság” szolgálatában

Igazi élményszerű munkában lehet része annak, aki csatlakozik az egyetemi polgárőrséghez. A szervezet megalakulása után a pandémia időszaka nehézségeket okozott a toborzásban, ám a közelmúltban egyre több járőrükkel lehet találkozni az Orczy-parkban. A terület kiváló terep a gyakorlásra, így a remények szerint vonzóvá teheti az önkéntes munkát az egyetemi polgárok körében is.

A Nemzeti Közszerzői Egyetem Magyarország egyetlen felsőoktatási intézménye, ahol olyan rendőrtisztjelölteket képeznek, akik a végzés után szinte egészen biztosan találkoznak és dolgoznak majd a polgárőrökkel. Ezért fontos közelebb

hozni hozzájuk az önkéntes alapon működő polgárőrséget, aminek jó táptalaja lehet a 2020-ban megalakult, szilárd alapokon álló NKE Polgárőr Egyesület. Az ezredforduló környékén ugyanis már volt együttműködés a Rendőrtiszt Főiskola és az Országos

Polgárőr Szövetség között, a fejlődés következő lépcsőfoka a Polgárőr Akadémia létrehozása volt. Az NKE Rendészettudományi Karán 2013 óta működik a Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék, amelynek volt hallgatói közül többen »

ma már vezetői pozíciót töltenek be. Az NKE Polgárőr Egyesület pedig keretet teremt ahhoz, hogy a hallgatók és oktatók bekapcsolódjanak a járőrtevékenységbe. A szervezet az oktatás mellett szerepet kíván játszani a Ludovika Campus környékének és egész Budapest közbiztonságának javításában, tagjai közé nemcsak hallgatókat, hanem oktatókat és más egyetemi polgárokat is várnak. A pandémia megakasztotta a toborzási tevékenységet, ám volt jótékony hatása is, a lezárás alatt ugyanis online tananyagok, új ismeretek és módszerek születtek, amelyek inspirálóan hatottak az egyesület szakmai partnere, a Budapesti Polgárőr Szövetség munkájára is – közölte lapunkkal Kovács Sándor rendőr ezredes, a kar mestertanára. Az NKE Polgárőr Egyesület elnöke az együttműködés egyik legfőbb értékét abban látja, hogy segítségükkel élményszerű oktatási

lehetőséget kínálnak a polgárőrség iránt érdeklődőknek. Amíg ugyanis a Ludovika Campusnak otthont adó Orczy-park átlátható kialakításával kiváló gyakorlóterep a járőrözésre az egyetemi és nem egyetemi polgárőri és rendvédelmi szervezetek számára, addig a fővárosi egyesület az állami, sport- és egyéb rendezvények biztosítási feladatainál tud gyakorlási lehetőséget teremteni. Kovács Sándor szerint az egyetemi fenntartásban működő közpark vonzóvá tételében is sokat tehetnek a polgárőrök, akik az ide látogatók szubjektív biztonságérzetének javításában, a bűnmegelőzésben játszhatnak szerepet. A nemrég indult kutyás járőrszolgálat tagjai arról számoltak be, hogy a parkot használó sportolók, gyerekes családok megnyugvással konstatálták jelenlétüket. A szolgálat ellátásához a Ludovika Sportegyesület Kutyás Szakosztálya nyújt segítséget.

Mindenhol ott vannak

A Magyarországon működő polgárőrszervezetek 14 és 80 éves kor közötti tagokból állnak, a polgárőrség összlétszáma mintegy hetvenezer fő. Az utánpótlásra természetesen nagy szükség van, az egyetemen egy három kredites tantárgy keretében lehet elsajátítani az ismereteket, 24 modul e-learning oktatási anyag áll rendelkezésre az alapfokú polgárőrvizsga sikeres teljesítéséhez. Az Országos Polgárőr Szövetség stratégiai partnere az Országos Rendőr-főkapitányság, amely megfogalmazza az igényeket, ehhez pedig a polgárőrség hozzárendeli a feladatot teljesítőket, szervezi a szolgálatot a jelentkezések alapján. Legutóbb például a FINA Úszó Világbajnokság biztosításában vettek igénybe a polgárőrök segítségét, ebből is látszik a fővárosi és vidéki polgárőrség merőben eltérő feladatellátása, legalábbis annak léptéke – magyarázta

Kardos Pál, a Budapesti Polgárőr Szövetség elnöke. A kar mestertanára kiemelte: a rendőrség igénybe is veszi a polgárőrök segítségét, mindezt mutatja, hogy a lakosság önkéntes önvédelmi szerveződésének tagjai tavaly több mint 174 ezer órában teljesítettek közös szolgálatot a fővárosi rendőrrjárőrökkel.

Humanitárius segítségnyújtás = presztízs

A polgárőrség alap gondolata a lokálpatriotizmus, azaz a helyi közösségek önszerveződése köré épül. A segítségnyújtás pedig meglehetősen széleskörűen értelmezendő, amit bizonyított a pandémia időszaka. A járvány alatt ugyanis széles spektrumon érkezett a segítség a polgárőrök irányából. Tényleg ott segítettek, ahol csak tudtak, elmentek bevásárolni, a patikába, intézték a hivatalos ügyeket, ételmiszert és egyéni védőeszközöket osztottak, sőt még szórólapoztak, plakátoltak is. Mindez Kardos Pál megítélése szerint növelte a polgárőrség presztízsét – nem mintha

erre egyébként panaszkodhatunk. A polgárőrök a járvány napjaiban sem feledkeztek meg mindennapi, igazán rájuk jellemző feladataikról. Felügyelték a tereket, közparkokat, helyiségeket, végezték a szokásos tevékenységüket. A kistelepeken, ahol mindenki ismer mindenkit, sokszor előfordul, hogy a polgárőr információt szerez a rászorulókról, és, példának okáért, a ház körüli teendőknél nyújt segítséget. Jellemző feladat még az ételmiszergyűjtés, eltűnt személy keresése, elsősegélynyújtás vagy az árvízi védekezésben való részvétel. A jó példa pedig ragadós, Kovács Sándor megosztotta egy élményét: a Polgárőr Akadémia egyik képzésén alkalma nyílt találkozni egy olyan polgárőr vezetővel, akinek életútját fia egyetemi szakdolgozatban dolgozta fel.

Polgárőrnek lenni az igazi hazafiság

A legtöbb ember szeret, vagy legalábbis szeretne önkéntes tevékenységet

vállalni. A KSH felmérése szerint a 15–74 éves kor közötti lakosság mintegy harmada, azaz valamivel több mint két és fél millió fő nyilatkozott úgy, hogy a felmérést megelőző év leforgása alatt végzett valamiféle önkéntes munkát. A polgárőr a tevékenység jellegéből adódóan alkalmas arra, hogy terjessze az önkéntesség gondolatát, és információt adjon az önkéntes közösségről. A tapasztalatok szerint a társadalom normalizált életkörülmények között élő tagjai elfogadják és szimpatizálnak a polgárőrséggel, ez természetesen elmondható a legfőbb stratégiai partner, a rendőrség részéről is. Különösen ezekben az időkben, amikor a polgárőrök akár határvédelmi feladatokban is szerepet vállalnak a szokásos tevékenységeik mellett. Ez az igazi modern hazafiság – szögezte le Kovács Sándor.

Szerző: Tasi Tibor

Fotó: Bodó Pál

Kitörni a véleménybuborékból

Átláthatóság, felelősség, szólásszabadság az internetes platformokon: az uniós Digital Services Act (DSA) jelentősége a nemzeti érdekek tükrében címmel tartott konferenciát a Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE) Információs Társadalom Kutatóintézete (ITKI) és a Mathias Corvinus Collegium az egyetem Zrínyi Miklós termében július 13-án.

Köszöntőjében Török Bernát, az NKE ITKI igazgatója mérföldkőnek nevezte a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály megszületését, amelynek szövegezése ugyan még zajlik, de a tartalma már ismert. „Mára világossá vált, hogy ahol igény és lehetőség van a jogi szabályozásra, ott arra sor is kerül” – fogalmazott. Az is látszik ugyanakkor, hogy ha a tagállamok nem veszik kézbe e

folyamatokat, akkor a piaci szereplők lépnek majd be – koordinációs szerepükön túlmutatva – a kialakult szabályozási vákuumba.

A szakmai fórum első blokkjában az internetes platformokhoz kapcsolódó hazai hatóságok képviselői fejtették ki álláspontjukat, bemutatva azt, hogy a nemzeti érdekek szempontjából mi jellemzi ezt az uniós jogszabályt.

A DSA jelentősége a közösségi média szabályozásában című előadásában Koltay András, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnöke áttekintést adott arról, hogy miképpen avatkozik be az új jogszabály a szólásszabadságba. Ehhez elsőként az internetes platformokkal kapcsolatos nehézségekre hívta fel a figyelmet. Az egyik ilyen gond a jogellenesség megítélésének nehézsége az egyes ügyekben. A másik a kapcsolódó tartalommoderálás, a harmadik probléma pedig a platformok általi szerkesztéspriorizálás. „Az alapvetések változatlanok maradnak, a DSA bizonyos garanciák beépítését kísérli meg, és próbál előrelépést elérni. Fontos állomása ez a szabályozási evolúciónak” – összegzett Koltay András hozzátéve: a jogszabályból ugyanakkor hiányzik a felhasználói szólásszabadságot védő hatékony eljárás és a közéleti tartalmak továbbadásának biztosítása.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának elnöke a versenyfelügyelet szempontjából értékelte a jogszabályt. Tóth András előadásában rámutatott: az Európai Unió olyan szakértelemhez és adatokhoz fér hozzá e téma kapcsán, amelyek révén e jogterület első számú kutatóközpontjává vált. A jogász kutatók feladata ennek nyomán a történések, jogszabályalkotások utólagos elemzésére korlátozódik. Globálisan nézve Kína és az USA szerepe és stratégiája mérvadó e kérdésben is. „Az uniós félperiférikus védekezési pozícióba kerül.

Az uniós szabályozás így nem más, mint a két globális hatalom közti védekezés” – vélekedett Tóth András.

A DSA és a szerzői jog kapcsolatáról Lábody Péter, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának jogi elnökhelyettese beszélt. Leszögezte: a szerzői jogi szabályokat nem írja felül az uniós szabályzás. Mint mondta, az internetes platformok szerzői jogi szabályozását a 2019-es CDSM-irányelv hazai jogba áttünetése biztosítja. Ennek lényege, hogy a szolgáltatókat immár nem közvetítőknak, hanem felhasználóknak minősítik, akiknek engedélyeket kell kérniük. Ha ezt nem teszik meg, a szerzői jog alapján felelősségre vonhatók. Összességében Lábody Péter úgy látja: jóllehet a DSA a szerzői jogi érdekérvényesítést is segíti, hozzáadott értéke a felhasználói (user) érdekek előmozdításában áll.

A DSA adatvédelmi nézőpontból címmel Vass Norbert, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság szakértője tartott előadást, amelyben a DSA és a GDPR kapcsolatára, azok együttes alkalmazásának fontosságára hívta fel a figyelmet. Elhangzott: az új jogszabály nem érinti a személyes adatok védelméről szóló uniós jogot, nem teremt új adatkezelési jogalapot. A két jogszabály tehát együtt alkalmazandó, az egyes részletek kidolgozása tagállami hatáskörben marad.

A konferencia további részében a virtuális tér szabályozásának szakértői szólaltak fel, akik egyebek mellett a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabállyal kapcsolatos átláthatósági követelményekről, felelősségi viszonyokról és a nemzeti, illetve uniós jogalkotási tapasztalatokról cseréltek eszmét. Az eseményről készült részletes beszámolókat egyetemünk tudományos-ismeretterjesztő platformján, a ludovika.hu-n olvashatják.

Szerző: Kovács Lilla

Szelíd sárkányok és repülő hajók

A felvételi adatok alapján a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar (HHK) képzései közül Szolnokra, a Magyar Honvédség (MH) 86. Szolnok Helikopter Bázison levő campusára a legnagyobb a túljelentkezés. A campus élen jár a kutatások terén is, a pilóta nélküli repülés, az alternatív üzemanyagok és a repülés humán vonatkozásai témakörében. A bázison folyó oktató-kutató munkáról Palik Máttyás ezredest, az NKE HHK katonai repülési dékánhelyettesét faggattuk.

● Pár héttel ezelőtt első önálló repülésüket hajtották végre H145M típusú helikopteren a negyedéves hajózó tisztjelöltek az MH 86. Szolnok Helikopter Bázison. Joggal merül fel a kérdés, hogyan kerül egy NKE-s hallgató Szolnokra? Szolnok régóta repülős város. Már a '40-es években kiszemelték maguknak a németek a szandaszőlősi repülőteret, megkezdték a repülőtér építését és a hozzá kapcsolódó repülő-oktatói tevékenységet. Ez bevett gyakorlat volt abban az időben, hiszen nem voltak még repülőiskolák. A katonai repülésre azóta is jellemző a folyamatos, hosszú, állandó jellegű felkészülés. A szolnoki

repülőtisztképzés 1949. október 1-jén indult, az akkori iskola nem felsőoktatási intézmény, hanem tisztképző volt, ahol repülő-műszaki szakembereket és pilótákat oktattak. Később, 1964-től a katonai repülésirányítók képzése is elkezdődött. Az iskola 1967-ben kapott felsőoktatási intézményi rangot, akkor még a Magyar Honvédség tisztképző intézményeként, Kilián György Repülő Műszaki Főiskolának hívták, ahol hosszú éveken keresztül folyt magas szintű, Magyarországon egyedülálló repülő-műszaki tisztképzés, pilótaképzés és a repülésirányítók képzése. A mai intézmény már nem az, ami a korábbi,

közel 1500-2000 fős Kilián volt. A hivatalos nevén Magyar Honvédség 86. Ittebei Kiss József hadnagy Helikopter Bázison három szakmai tanszék, oktatást támogató szervezeti egységek – beleértve a könyvtárat és az informatikát – azok, amelyek az NKE HHK részét képezik, ám a bázis békésen működik az egyetem mellett, az egyetemmel együtt.

● A főiskola megszűnt, de a 2018 szeptemberében újra induló szolnoki katonai pilótaképzéssel „helyreállt a régi rend”. Melyek az új Állami légiközlekedési alapképzési szak lehetőségei?

Az oktatás három szakmai képzést folytató tanszék köré csoportosul. Mindhárom

tanszék részt vesz az Állami légiközlekedési alapképzési szak állami légi jármű-vezető, katonai repülésirányító és katonai repülő-műszaki szakirányon tanuló hallgatók felkészítésében. A Repülésirányító és Repülő-hajózó Tanszéken folyik elsősorban az állami légi jármű-vezetők (repülőgép- és helikoptervezető) és a katonai repülésirányítók (légi forgalmi és légvédelmi irányítók) felkészítése. Az alapszak katonai repülő-műszaki szakirányán tanuló tisztjelöltek a Repülő Sárkány-hajtómű Tanszéken és a Repülőfedélzeti Rendszerek Tanszéken folytatják tanulmányaikat sárkány-hajtómű és avionika modulokon. Emiatt helyesebb lenne, ha négy szakmai területről beszélnek, mert a pilóták és a repülésirányítók mellett a két repülő-műszaki szakirányt, a két műszaki szakterületet érdemes külön említeni, hiszen teljesen más a repülőgépész- és a repülővillamos-területen folyó felkészítés tartalma.

● **Álljunk meg egy pillanatra a Repülő-hajózó Tanszéknel! Az elnevezés ugye nem a Holt-Tiszára vagy a hajózásra utal?**

Nem, a civil szférában dolgozók gyakran félreértik, de ez esetben szó sincs sem folyami sem tengeri hajózásról. Az elnevezés a korabeli légi járó kifejezésre vezethető vissza: az első légi járók voltak a léghajósok. »

Az Osztrák–Magyar Monarchiában a császári és királyi közös haderő hadrendjében 1893-ban jelent meg a Katonai Légjáró Részleg, az első ballonos megfigyelő osztag, majd 1909-ben rendszeresítették az első katonai léghajót, a légi egységek vezető szervének neve pedig ebben az évben Léghajós osztályra változott a Monarchia haderejében.

● **Már csupán a sárkány-hajtómű elnevezés talányos...**

Beszéltem a külön említést igénylő két repülő-műszaki területéről, a repülővillamos és repülőgépész szakterületről. Ez utóbbiak kapcsán közelítsük meg a dolgokat a közúti közlekedés, a gépjármű oldaláról. A sárkány – ebben a kontextusban – a karosszéria neve, a hajtómű a motoré. A repülő-műszakiak közül a repülőgépészek foglalkoznak a repülőgépek meghajtó rendszereivel, főbb szerkezeti elemeivel, az ő munkájuk, a gépjárműves világban a karosszerialakatosok és motorszerelők munkájához hasonlatos. A másik oldal a repülőműszakiak közül a repülővillamos szakterület, ők foglalkoznak többek között a légi járművek fedélzeti műszereivel, elektronikai, navigációs, kommunikációs és fegyverzeti berendezéseivel.

● **Melyek a legfontosabb tudnivalók a repülésirányító- és a pilótaképzéssel kapcsolatban?**

A repülésirányító és pilóták képzése igen hasonló. Egy repülésirányítónak nagyon sokat kell tudnia a repülés valós végrehajtásáról, fizikai környezetéről, ugyanúgy ismernie kell a repülési szabályokat és eljárásokat, sőt bizonyos szinten, magát a repülőgépet is. A repülőgép szerkezeti elemeivel, műszaki, üzemeltetési tulajdonságaival is tisztában kell lennie, különben nem tudja megfelelően irányítani a pilótát. A pilóta életét, hangsúlyozom, úgy kell elképzelni, hogy miután kikerült az iskolapadból, még nagyon hosszú idő kell hogy elteljen addig, amíg bonyolult repülési műveleteket is meg tud valósítani a levegőben. Ez magában foglalja a folyamatos elméleti és gyakorlati felkészülést is. Egy kis sasfiókából csak hosszú évek

múlva lesz a feladat minden részletének végrehajtására alkalmas katonai pilóta.

● **Miben tér el a katonai repülésirányítók és pilóták képzése a civil megfelelőjüktől?**

Katonai repülésirányítóinknak, pilótáinknak és repülő-műszakijainknak megtanítjuk mindazt, amit a polgári repülőszakember társaik tudnak, de ők duplán tanulnak, hiszen nekik nemcsak békében kell a repülést, irányítást és üzemeltetést magas szinten művelniük, hanem az attól eltérő körülmények közepe, egy esetleges konfliktushelyzetben vagy háborús műveletben is eredményesen kell tevékenykedniük. Az NKE HHK keretében folyó képzés során a feladatunk az, hogy az állami szféra repüléssel és légi közlekedéssel foglalkozó szervezeteinek képezzünk légijármű-vezetői, repülésirányító és repülő-műszaki tevékenységek ellátására alkalmas szakembereket.

● **Van átjárás a katonai és a civil szféra között?**

A világban a légitársaságok által foglalkoztatott pilóták egy része katonai pilóta. Sok katonát vesznek át, hiszen például a vadászpilóták esetében – akik nagyon nehéz, fizikailag is megterhelő munkát végeznek – 40-45 év a maximális aktív életkor. Ezután válhatnak, mondjuk katonai szállító repülőgépre, de sokan választják a civil repülési területet.

amelyben részt vettünk. A kutatásnak három fő ágát alakítottuk ki: a drónos repülésmeteorológia, az alternatív repülőgép-üzemanyagok és a repülés humán tényezőinek vizsgálatát. Az első témakörben olyan komoly meteorológiai támogatási rendszert sikerült kialakítaniuk a kollégáknak, majd modellezniük és valós repülésekkel bizonyítani az eredményességét, amelyhez hasonló nemigen találunk a világban. Ennek segítségével pontos időjárás-előrejelzés áll rendelkezésünkre a kismagasságú drónos és kisgépes repülések számára. Vásároltunk tizenhét drónt a kutatókhoz, amelyeket már az oktatásban alkalmazunk. Ezeknél az eszközöknél általában valamilyen szenzorizáció a lényeg, és mi a légköri, a meteorológiai szenzorok irányába mentünk el. A cél az, hogy levegőkémiai (vegyi, bakteriológiai és egyéb) szenzorokkal szereljük fel az eszközöket a légszennyezés, esetleges ipari vagy nukleáris balesetek vizsgálatára. Úgy gondolom, a téma lehetőségei kapcsán még csak a felszínt kapargatjuk. Az alternatív üzemanyagok vizsgálata természetesen a minél kevesebb károsanyag-kibocsátással járó repülés megvalósíthatóságának elemzését célozta meg. Az új üzemanyagok teszteléséhez

● **A légitársaságok nem felsőoktatási intézményeket, hanem akkreditált oktatószervezeteket kérnek fel a civil pilóták képzésére. Miért fontos az NKE számára, hogy felsőfokú végzettségű pilótákat és repülésirányítókat bocsásson a magyar állam rendelkezésére?**

Egy légitársasági pilótánál általában nincs előírva a felsőfokú végzettség, megjegyzem, gyakran mégis elvárják. Az NKE-s képzés különlegessége az, hogy a pilóták polgári és katonai felkészítést egyaránt kapnak, tehát aki nálunk végez, bárhol megállja a helyét egy olyan légi járműben, amely elrugaszkodik a földtől és a levegőben marad. A rendkívül komplex képzés mellett a HHK-n a történelmi hagyományok is determinálják a tisztai képzést, amelynek része, hogy a szaktantárgyak mellé széles körű, az általános és szakmai műveltséghez hozzájáruló tudásanyagot teszünk, amelyre bátran lehet a későbbiekben építkezni. A nálunk végzett szakemberekre úgy tekinthetnek, mint annak idején az egykori ludovikásokra.

● **A szakemberképzés mellett a szolnoki tudományos-kutatási tevékenységről sem feledkezhettünk meg. A GINOP-projekt 2016-ban kezdődött; mi köré szerveződött a kutatás?**

2015-ben írták ki a GINOP-Stratégiai K+F műhelyek kiválósága projektet, ez volt az első komoly, önálló pályázat,

vásároltunk egy sugárhajtóművet, a tesztelési feladatokra próbapadot alakítottunk ki, amelynek segítségével vizsgáltunk különböző tüzelőanyag-fajtákat, -vegyületeket, és mértük többek között a hajtómű-teljesítményt, a fordulatszámot, és ezekhez tartozóan a hajtóműből kiáramló gázban a károsanyag-kibocsátást.

● **Mit jelent a repülés humán tényezője? A gyenge láncszemet, az embert?**

A humán tényező első hallásra sem katonai tényező. Mégis az, mivel a katona is ember, tehát szükség van az emberi tényező vizsgálatára esetünkben is. A repülésben, valóban, még mindig az ember a leggyengébb láncszem. Nemcsak a pszichéje, hanem a fizikumja, egészségi állapota miatt is. A repülésbiztonság szavatolása miatt szeretnénk kizárni a legnagyobb kockázatokat, és csökkenteni a káros hatásokat, és mindezeket tudományos kutatási eredményekkel kívánjuk alátámasztani. Ezért volt különösen fontos ez a kutatási terület, amely szintén komoly eredményeket hozott. A legfontosabb és a legjobb partnereket, szakembereket kerestük meg, velük együtt kutattunk. Mi alakítottuk a kutatási irányvonalat, ők pedig nálunk, úgymond kihelyezett kutatóbázisokban segítették munkánkat, amelynek egyik

eredményként komoly humán diagnosztikai labor létesült Szolnokon.

● **Bő egy éve zárult le a program, mi a legfontosabb hozadéka?**

A kutatási eredmények mellett lehetőség nyílt nemzetközi konferenciákon való megjelenésre és több olyan publikáció kiadására, amelyet az oktatásban is tudunk hasznosítani. Szerencsés volt a projekt abból a szempontból is, hogy jelentős kutatási infrastruktúrát szereztünk be: az említett drónokra, tesztajtóműre vagy a diagnosztikai laborra gondolok. Legnagyobb hozadéka azonban egyértelműen az, hogy a GINOP kapcsán a tudományos kutatásokra megszerzett eszközöket, infrastruktúrát az oktatásban és a további kutatásokban egyaránt tudjuk hasznosítani.

Szerző: Páhy Anna

Fotó: Kabdebon Szabolcs hadnagy, MH 86. SZHB

„A közszolgálat habitus, választás és döntés kérdése!”

Együttműködési megállapodást kötött a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) és a Magyar ENSZ Társaság (MENSZT). A megállapodás célja közös szakmai és munkakapcsolatok továbbgondolása, erősítése. A szervezet elnökét, Bogyay Katalint – aki Magyarország 15. állandó ENSZ-képviselője volt New Yorkban, hazánk UNESCO nagykövete és az UNESCO Közgyűlés 36. ülészakájának elnöke Párizsban, a Magyar Kulturális Központ és a legendás Magyar Magic-fesztivál alapító igazgatója Londonban, aki kulturális és oktatási diplomáciáért felelős szakállamtitkárként is dolgozott – az ENSZ feladatairól és a diplomáciában elért sikereiről kérdeztük.

közötti kapcsolatok építése mentén az emberiségről, annak fejlődéséről, biztonságáról, jogairól gondoskodik. Természetes, hogy a Magyar ENSZ Társaságnak teljesen más feladata van ma, mint 20, 40 vagy 70 éve volt. Sokszor látjuk, olvassuk, hogy az ENSZ nem tud azonnal válaszokat vagy megoldásokat adni aktuális problémákra, sokszor kérdőjelezik meg sikerességét, különösen most, egy háborús helyzetben. A MENSZT története Magyarország története, és mostani feladata az kell hogy legyen, a mai korban is, hogy képviselje azt, ami az ENSZ-ben egyedülálló, amit a sok nehézség dacára semmilyen más szervezet nem tud megvalósítani, és becsatornázza a szervezetbe, mit gondolnak róla a magyar emberek.

● Melyek ezek a feladatok?

Az ENSZ hihetetlenül komplex, sokrétű feladatot ellátó szervezet, amelynek három pillére van. Az első a béke és biztonság, azaz hogyan viselkedik konfliktushelyzetekben, háborús helyzetekben, milyen szankciós politikája van, hol vannak békefenntartói, működik-e a preventív diplomáciája, hogyan közvetít béketárgyalásokban, hogy működik a Biztonsági Tanács.

A második pillér a Föld mint bolygó és az azt benépesítő emberiség fejlődéséről, gazdasági, kereskedelmi fejlesztéséről szól: ide tartozik a fenntartható fejlődés mint koncepció, és ide tartoznak a látványos szervek (a Közgyűlés Gazdasági és Szociális Tanácsa), ahol nyomon lehet követni a tevékenységeket. Ez az a pillér, amelynek része az éhínség elleni küzdelem (a World Food Program), ebben tevékenykedik a világjárványok megelőzésében és leküzdésében érdekelt WHO is. A harmadik pillért az emberi jogok jelentik – tehát a gyermekjogok, a nők jogai, kisebbségek jogai –, ennek végrehajtó központja Genfben van. A Közgyűlés Háromas Főbizottsága (amelynek elnöke voltam) határozza meg az irányokat és számoltatja be a szakértőket. Nagyon

kérdése!”

● Megtapasztalva egy 21. századi világjárványt, egy szomszédban zajló háború árnyékában merre mozdul, hogyan változik a MENSZT?

A MENSZT, azaz az ENSZ Társaságok Világszövetségének magyar szervezete 1946-ban alakult, tehát egy 75 éves szervezetről van szó. A világ több mint száz országában működik ENSZ-társaság, amelyek lényege, hogy az ENSZ szellemiségét képviseljük, és összekössük az ENSZ-t az adott ország lakosságával. Az ENSZ kormányközi szervezet, azért jött létre, hogy a kormányok

sok izgalmas területe van az ENSZ-nek, felsorolni is nehéz a szakosított szervezeteket, mint például a kultúrával, oktatással, tudománnyal foglalkozó UNESCO, amelynek csúcsszervét volt szerencsém vezetni. És igen: ezekre a tevékenységekre mind szükség van. De természetesen szükség van reformokra is, a változásra való képességre, hogy mindig az aktuális kérdésekre válaszoljon a szervezet. Például arra, mit teszünk, ha a világ békéjének szavatolására létrehozott Biztonsági Tanács öt állandó tagja – tehát kvázi a béke őrei – közül valaki megtámad egy másik országot, vagy vétőjogát használja, hogy megakadályozza az ENSZ-csapatok vagy békemissziók közbelépését.

● Hogyan kezdődhet a változás, ki által indulhatnak el a reformok?

A reformokon a tagállamok folyamatosan dolgoznak, egyre jobban bevonva a civil szféra képviselőit, és a világ ENSZ-társaságai is rendre megszólalnak. Szeretném a fiatalokkal együtt megfogalmazni azokat az üzeneteket az ENSZ felé, amelyek változásokat indíthatnak el. Nemrég, az egyik egyetemi kurzusomat is Találjuk ki az ENSZ-t! gondolat köré építettem.

Találjuk ki együtt, találjuk ki újra! Nagyon fontos, hogy a MENSZT együtt dolgozzon más intézményekkel, egyetemekkel, amelyek a fiatalokról szólnak. Bízom benne, hogy az NKE-vel és a hallgatókkal is közösen együtt tudunk dolgozni.

Mindig is úgy gondoltam, hogy a MENSZT „tudományos lábának” az egyetemek közelében kell lennie. Nagyon örülünk annak, hogy olyan együttműködési megállapodást tudtunk az NKE-vel aláírni, amelynek keretében lehetőség adódik közös gondolkodásra és kutatásokra.

● Miért a Nemzeti Közszolgálati Egyetemre esett a választás?

A köz szolgálata, jelen esetben a világ közszolgálata kapcsán a MENSZT közszolgálati területen működő

egyetemmel kíván együtt dolgozni. És ha történetesen a MENSZT egyik vezetőségi tagja Koller Boglárka, az NKE nemzetközi rektorhelyettese, akkor különösképpen nagy lehetőség adódik az együtt gondolkodásra.

A MENSZT vezetőségi tagjai többek közt azért vállalják a megbízatást, hogy saját intézményrendszerükkel is hozzájáruljanak a közös munkához. Szerintem a közszolgálat: habitus, választás és döntés kérdése.

Én már a nemzetközi munkáim előtt, televíziósként is közszolga voltam. A közszolgálat számomra döntés volt; igaz, ezt láttam gyerekként. Édesapám körzeti orvos volt Mórton, éjjel-nappal a közt szolgálta. Azt mondta: „Én arra esküdtem, hogy az embereket segítem”. Ez a mondat meghatározta az életemet. Mór multikulturális falu volt, éltek benne svábok, szerbek, horvátok, zsidók, romák; sokféle kultúrájú, vallású ember, és ennek köszönhetően úgy nőttem fel, hogy számomra mindez természetes.

● Milyen útravalót hozott magával a szülőfalujából?

Az a fajta nyitottság, amelyben felnőttem, meghatározta az egész életemet. Megtanultam: érdemes odafigyelni a másokra, megérteni, miért viselkedik, gondolkodik, úgy, ahogy. Az emberek a vallásuktól, kultúrájuktól, identitásuktól indítva más-más módon közelítenek egymáshoz és a világhoz. Ha van fülünk a másik emberre, többek leszünk. Egész életemben az volt a fontos, hogy olyan emberekkel legyek, akik inspirálnak, akiktől tanulok, akik valamilyen módon tovább visznek, és ma már örülök, ha én is tudok inspirálni, elősorban fiatalokat. Ez mind része annak a gondolkodásnak, amely szerintem a köz szolgálataát jelenti. Nagyon sokat foglalkoztam például az UNESCO közgyűlési elnökeként is a vallások és a kultúrák közötti párbeszéd erősítésével, amely először gyermeki identitásomból fakadt. Ennek a nyitottságnak lett például az is az eredménye, »

hogy a buddhizmus nemzetközi ünnepe, a vészák kapcsán kezdeményeztem, hozunk létre a vallások közti párbeszédéről szóló szimbolikus napot. De korábban a Magyar Televízió *Utódok reménysége* című zsidó vallási és kulturális műsorának voltam egyik alapítója – római katolikusként. Számomra a kultúrák közötti és vallásközi párbeszédből közvetlenül nő ki a soft power diplomácia.

● **Hogyan működik a soft power diplomácia?**

Nagyon leegyszerűsítve azt jelenti, elérem, hogy a másik azt csinálja, amit én szeretnék, de nem a katonai vagy pénzügyi erő miatt, hanem azért, mert elérem, hogy megértse, amit mondok, és ezáltal pozitív megközelítéssel kezd el gondolkodni rólam. A rólam nem azt jelenti, hogy Bogyay Katalinról, hanem arról, amit képviselek: egy országról, gondolkodásmódról, szervezetről, hiszen diplomata vagyok. A munkám során a kultúra, a vallás, a spiritualitás, az oktatás, a tudomány mindig szervesen összekapcsolódtak a soft power diplomáciában; a kulturális, tudományos, kommunikációs kapcsolatokon keresztül hatunk egymásra. Tehát a kultúrák közötti párbeszéd és mindaz, ami ebből fakad, minden, ami a művészet és a kultúra fejlődéséről szól, meghatározó az életemben, és tapasztalatom szerint meghatározó az országok közötti kapcsolatok építésében is.

● **Ha már a diplomáciát említi, mit tekint leginspirálóbb szakmai sikerének?** Mindig azért dolgoztam, hogy az emberek egymást inspirálva, együtt gondolkozva valami közöset hozzanak létre. Igyekeztem jelet hagyni magam is. A londoni korszakomban a Covent Garden negyedben lévő magyar kulturális intézet beindítása és a Magyar Magic-évad együttműködéseken alapuló, országot behálózó sikere, párizsi éveim alatt az UNESCO-közgyűlés elnökségi eredményei, a látványos magyar jelenlét, New Yorkban a női nagykövetek körének létrehozása,

Károly herceggel a St. James-palotában

az Állandó képviselők nemzetközi szervezetének vezetése, vagy a kulturális, szociális és emberjogi kérdésekkel foglalkozó Hármás Főbizottság vezetése mindenképpen diplomáciai eredmény. Az a hatalmas nemzetközi szakmai hálózat, amelyet az évtizedek alatt kialakítottam, és amely pozícióktól függetlenül működtethető, az az igazi megbecsülés. A siker szó helyett fogalmazunk úgy, elmondhatatlan öröm, hogy fontos események részese lehettem. Történelmi pillanatokban vehettem részt. Diplomataként és újságíróként. Például 1991 augusztusában azt a megtisztelő feladatot kaptam, hogy én lehettem a tudósítója a Magyar Televízióban II. János Pál pápa első magyarországi látogatásának. Egy héten keresztül a Szentatya közelében voltam, megpróbáltam a lehető legtöbbet tanulni tőle. Kibontakozott előttem három arca: az erős vallási, egyházi vezető. Láthattam, hogyan kommunikál: akire ránézett, akivel beszélt, úgy érezhette, számára ő a legfontosabb. Hihetetlen erős kommunikációs tudása, képessége, tehetsége volt. És a legnagyobb zűrzavarban is mindig megtalálta a lehetőséget: letérdelt és

imádkozott; úgy éreztem, közvetlen kapcsolata volt a Jóistenhez... Úgy gondolom, mindannyiunk számára nélkülözhetetlen, hogy a munkában, a rohanásban is legyen idő, hely, energia és tudatos döntés ahhoz, hogy életünk spirituális rétege is megmaradjon.

● **Az ön neve összeforrt 1956-tal is... 2016-ban jó másfél éves munka eredményeképp sikerült elérnem, hogy a hatvan éve zárolt '56-os dokumentumokat egyáltalán kinyitották, rendszerezték, kutathatóvá, olvashatóvá tették az ENSZ-ben és a Columbia Egyetemen. Mindez rendkívüli jelentőséggel bír. Ebben a jubileumi évben azt is sikerült elérni, hogy az ENSZ világnapján (október 24-én) Magyarország legyen a házigazda az ENSZ-palotában, és a magyar forradalom hőseire emlékezzünk. Ennek fontos előzménye volt, amikor az 1956-os forradalom ötvenedik évfordulóját Londonban szerveztem meg a rendezvény védnökségére Károly walesi herceget kértem fel, így az ő magánpalotájába hívhattam meg kétszáz vendéget: politikusokat, a társadalmi élet fontos személyeit és művészeket.**

Az UNESCO 36. Közgyűlés elnöke megválasztásakor

Meghatározó pillanat volt, amikor Jeremy Irons Márai '56-os versét angolul adta elő, amelyet először még le kellett fordítanom angolra. Zollman Péter csodás fordítást készített.

● **25 éven keresztül különböző nemzetközi szervezetek élén dolgozott. Hogyan tudta diplomáciai munkáját összeegyeztetni női szerepeivel?**

Számomra ez természetes volt. Hogyan próbáljunk egyszerre használni a köznek és a családnak... Az ENSZ-ben van egy mozgalom a HeForShe. Azokat a férfiakat szólítja meg és ünnepli, akik a nők megerősítését, a nők szerepvállalását természetesnek tartják, ezáltal támogatják. Az édesapám – bár akkor még nem létezett ez a mozgalom – ebben a szellemben nevelt engem. Függetlenségre, magabiztosságra, számára nem volt kérdés, hogy bármerre indulok, támogatni fog, és mindig azt mondta, tisztességes, okos légy! Bízz magadban, és gondolkozz, ne légy

kiszolgáltatott senkinek! Így alakult ki a mottóm: Álmodj nagyot, legyél optimista, és legyél aktivista! Visszatérve a HeForShe-re: később találkoztam

Az NKE-MENSZT megállapodás aláírásán Deli Gergely rektorral

egy fantasztikus férfival, aki a férjem lett, és immár negyven éve a társam, ő volt életem legerősebb alakítója, és már akkor hitt mindabban, ami velem később megtörtént, amikor én még minderre gondolni sem tudtam. Szerintem ezt jelenti a partnerség. Egy társulást, amikor egy házasságban két ember társa egymásnak. Ezt a gondolatot nagyon fontosnak tartom, mert a nők felemelését, megsegítését, erősítését, támogatását nemcsak nőknek kell véghezvinni, hanem olyan férfiakkal együtt kell megteremtteni, akik ebben hisznek. Így neveltem a fiamat is. Ő is HeForShe. Bízom abban, hogy fiú unokám számára is természetes lesz e harmónia megteremtése.

Szerző: Páhy Anna

Fotó: Szilágyi Dénes, Burger Barna és Bogyay Katalin családi archívuma

Oktatók

Utazás, kutatás, tapasztalatszerzés, terepszemle. Nehéz felsorolni, mi mindent tud nyújtani a külföldi mobilitás az egyetem oktatóinak. Sorozatunkban megszemélyesítjük a tanórákon sokat hallott anekdotákat, és megismerjük a történet mögött az embert. „Egy külföldi útról hazaérkezve mindig több leszek, még több lehetek” – vallja Pásztor Szabolcs közgazdász, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar (ÁNTK) Közgazdaságtani és Nemzetközi Gazdaságtani Tanszékének egyetemi docense, akivel tapasztalatairól beszélgettünk.

a világ körül Pásztor Szabolcs

- Milyen területen oktat?

Közgazdász vagyok, közgazdasági szakközépiskolában is érettségiztem 2002-ben, mielőtt még elkezdődött a felsőoktatási karrierem. Azóta számos egyetemen tanítottam már

közgazdasági tárgyakat, például nemzetközi gazdaságtant, világgazdaságtant, a globalizációs folyamatok gazdaságtanát, nemzetközi pénzügyeket, emellett módszertani tárgyakat is, így statisztikai ismereteket. Oktatói munkám szempontjából a legfontosabb hívószavak maga a közgazdaságtan és a gazdasági ismeretek. Az oktatott tárgyaim fókuszában pedig az országok növekedése, fejlődése áll.

- Hogyan került kapcsolatba a mobilitással, milyen országokba jutott el általa?

Olyan szerencsém volt, hogy már az alapképzés elvégzése után oktatóként bekapcsolódhattam a felsőoktatásba; akkor gazdasági tanárként kezdtem el dolgozni egy vidéki egyetemen – akkor még főiskolán, Nyíregyházán. Hallgató koromban kezdett kibontakozni az Erasmus-

program, így akkor még nem vehettem részt mobilitásban, 2007-től azonban már rövid oktatói mobilitások alkalmával tehettem látogatást a környező országokban. Elsőként Krakóban voltam, az Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University-n, aztán Bécsbe jutottam el az University of Natural Resources and Life Sciences (BOKU) hallgatóihoz.

Mindezek után a Debreceni Egyetemre kerültem, ahonnan már egy picit távolabbra merészkedtem. Így jutottam el Törökországba, majd Brüsszelbe, ami talán sorsfordító is volt az életemben: a külföldi kollégák között találgattam egy orosz hölgygel, és az ismeretség hatására 2014-től több orosz egyetemre is meghívást kaptam. Először Moszkvába látogattam el, ezt követően eljutottam Szentpétervárra és a szibériai Irkutskba is.

- Milyen helyekre jutott el az NKE munkatársaként?

2015 októberében kezdtem dolgozni a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen, amiért több okból is hálás vagyok: az NKE kötelékében eljuthattam olyan fejlődő országokba, amelyekről korábban tíz évig tanítottam könyvtári anyagból, könyvekből, tankönyvekből. Végre élőben láthattam, hogyan működik egy fejlődő ország gazdasága, vagy éppenséggel hogyan nem működik. Az elmúlt évek során a szubszaharai térségben összesen már közel tízszer jártam. Olyan országokat látogattam meg, mint a Dél-afrikai Köztársaság, Kenya, Etiópia, Uganda, Tanzánia.

- Van olyan ország, amely szerepel még a listáján?

Latin-Amerikán kívül már mindenhol jártam, azonban a pandémia alatt kezdtem el azon gondolkodni, hova mennék legközelebb. Őszintén, még én is keresem a választ. Talán most azt tudnám mondani, hogy a Bajkál-tóhoz szívesen visszamennék.

- Mi a különlegessége ennek a vidéknek?

»

Sosem láttam még a természet, az átlagember és a vidékiség olyan elegyét, mint amit ott tapasztaltam. Érdekes volt látni, mennyire más és heterogén Oroszország. Mennyire gyönyörű a Bajkál-tó, milyen festői turistaútvonalak futnak ott, milyen Irkutszk, egy szibériai város. Persze látjuk az időbeli megkésettiséget, de ez mégsem elmaradottságot jelent, hanem utazást az időben. Emellett rendkívül kedves és nyitott emberekkel találkoztam ott az egyetemen, illetve az egyetemen kívül is.

● **Miért utazik egy oktató?**

Mindig érdekes látni, hogyan működik, vagy éppenséggel nem működik az elméleti keretrendszer a helyszínen. Az országokon belül mindig sokat utaztam, nem csupán a fővárost látogattam meg, hanem kimondottan nagy jelentőséget tulajdonítottam annak, hogy megismerkedjem a helyi oktatókon kívül átlagemberekkel is. Megveszem az ottani angol nyelvű újságokat, hogy lássam a helyi problémákat, a helyi kérdéseket, azokat a kihívásokat, amelyekkel az ottaniak szembenéznek. Bankokba, gazdasági kutatóintézetekbe látogatok el, leülök beszélgetni, interjúkat készíteni a helyi szakértőkkel. Mindennek eredményeképpen születnek a publikációim. Arra törekszem, hogy ötvözzem az elméleti keretrendszert, illetve a gyakorlati tapasztalatokat, majd

mindezt hasznosíthassam az oktatásban is.

● **Mi az eddigi legmeghatározóbb külföldi élménye?**

2017-ben az etióp partneregyletemünk-nél Addisz-Ababa-ban oktattunk munkatársammal, Marsai Viktorral. A kurzusaink befejeztekor – talán az utolsó napon – csoportképet készítettünk a hallgatókkal, azonban mielőtt szétszéledtünk volna, az egyik etióp hallgató, akivel egyébként azóta is kapcsolatban vagyok, odalépett hozzám: lecsatolta a bőr karkötőjét, amelyen etióp törzsi motívumok voltak, és felcsatolta az én karomra. Megmondom őszintén, a látogatás során szerzett tapasztalatok és a megismert emberek olyan mély nyomot hagytak bennem, ami miatt a karkötőt látva majdnem elsírtam magam. Egyszerű hallgatókról volt szó. Nem olyan jövedelmi környezetből jönnek, mint például az európaiak, így maga a gesztus hihetetlenül megindító volt – még most is féltett helyen őrzöm ezt a karkötőt, és nem gondolom, hogy bármikor megválnék tőle.

● **Miért fontos Afrikáról beszélni, és hogyan járul hozzá az NKE ehhez?** Fontos és lényeges, hogy az NKE nagy előnye a működő, élő szubszaharai térségbeli kapcsolataiból fakad: egyetemünkre folyamatosan érkeznek a partneregyletemekről hallgatók, és rendszeresen látogatunk el mi is ezekre

a helyekre. Nemcsak óratartásról van szó, hanem közös publikációkról, konferenciákról, workshopokról, egymás kutatómunkáját is érdemben tudjuk segíteni. Azt gondolom, hogy a szubszaharai térségről – még akkor is, hogyha esetleg fejlődés-gazdaságtanról van szó – nagyon felszínesen és keveset beszélünk. Európában többet kellene foglalkozni a térséggel. Kimondottan fontos és örömteli, hogy van lehetőségünk helyszíni tapasztalatokat szerezni, így nemcsak az olvasottakat tudom átadni, hanem egy egyetemi prezentációban vagy előadásban el tudom mondani azt is, mi működik máshogyan az olvasottakhoz képest.

● **Miben rejlik a mobilitások legnagyobb értéke?**

A nyolcvanas évek közepén születtem egy zempléni kisvárosban, Sátoraljaújhelyen. Akkoriban – annak ellenére, hogy ez egy határon fekvő város – az államhatárt még megközelíteni sem volt szabad. Napjainkban már a szubszaharai térségben szerzett tapasztalataimat Budapesten, de hogy ennél úgymond jobbat mondjak, Olaszországban az egyik perugiai egyetemen adhatom át a PhD-hallgatóknak – és azt gondolom, ez az egyik legjobb, legszebb bizonyítéka annak, hogy jól működik az Erasmus-program.

Szerző: Pap Melinda Patrícia

Fotó: Pásztor Szabolcs (archív)

Bővült a NATO

- a finn és a svéd csatlakozás háttere

Az Ukrajna ellen indított orosz háború hatására a finnek és a svédek feladják évtizedes semlegességüket: benyújtották, sőt alá is írták csatlakozási kérelmüket az Észak-atlanti Szerződés Szervezetéhez. A két ország lépésének stratégiai jelentőségéről Csiki Varga Tamással, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Stratégiai Védelmi Kutatóintézetének (SVKI) tudományos főmunkatársával beszélgettünk, aki részletesen ismertette a török feltételek mögötti érdekeket és Oroszország szempontjait is.

A jelenlegi orosz agresszió minőségében lényegesen eltér a 2014-es kelet-ukrajnai destabilizációtól, hangsúlyozza Csiki Varga Tamás, így a finn és a svéd NATO-csatlakozás aktualitása érthető okokból előtérbe került. Finnország esetében történelmileg soha nem érte el a NATO-tagság támogatottsága a 30%-ot, azonban a háború kirobbanását követően láthatóan megfordult a trend, május közepén a finn lakosság 76%-a már egyetértett a csatlakozás megindításával. A svédek pedig együtt mozognak keleti szomszédjukkal.

A katonai semlegesség gyökerei

A finn semlegesség történeti gyökerei a II. világháború előtti időszakra nyúlik vissza, hiszen csak 1917-ben, egy évszázad után sikerült függetlenedniük Moszkvától, ekkor alakult ki a két ország 1300 kilométer hosszú közös határszakasza. A világégés ugyanakkor olyan történeti tapasztalatot és területi veszteséget jelentett a mai Finnországnak, aminek köszönhetően az északi állam polgárai úgy érezhették: a nemzet saját erejére,

saját önvédelmi és területvédelmi képességeire, valamint a finn lakosság honvédelmi elszántságára van szükség ahhoz, hogy biztonságát fenn tudja tartani. A hidegháborús időszakban ennek fényében a finnek sikeresen alakítottak ki egy olyan köztes berendezkedést, amelyet a „katonai el nem kötelezettség” garantált; Svédországgal közösen semleges pozícióban helyezkedtek el. Az SVKI kutatója kiemeli: mivel a két ország a Szovjetunió, majd Oroszország és a komplett nyugati „blokk” között »

helyezkedik el, így fontos és teljesen tudatos a már fentebb említett „együtt mozgás.”

Keleti szomszédjakkal ellentétben a svéd semlegesség sokkal korábbra datálódik: gyakorlatilag a napóleoni háborúk időszakáig kell visszatekintnünk. A svédek körében nem alakult ki jelentős vita bármely katonai szövetséghez való csatlakozásról, hiszen mindig úgy nyilatkoztak, ez megváltoztatná Finnország helyzetét is: a finnek egyedül „csak kis ék” lettek volna a két nagyhatalmi tömb között. Ugyanakkor a finn társadalmi tudatba beleivódott a területvédelmi, honvédelmi felfogás, szinte társadalmi normává válva a hidegháború vége után sem merült fel a semlegesség feladása, esetükben még a sorállományú haderő is megmaradt. Csiki Varga Tamás felhívja a figyelmet arra, hogy a finn haderő Európa legtöbb országától eltérően napjainkban

sem professzionális szerződéses vagy hivatásos katonákat foglalkoztat, hanem masszív, nagyméretű haderőt tartanak fenn (részben) a sorállományú

állampolgárokból, akiket adott esetben bármilyen katonai jellegű válság esetén egy időben be tudnának hívni: 280 ezer főről van szó, és ezen túl még több százezer főt tudnának mozgósítani területvédelem céljából. Viszonyítási pontként: a komplett német haderő 185 ezer fő körül van – teszi hozzá az SVKI kutatója.

Mindennek alapján a finn NATO-csatlakozás szempontjából fontos minőségi különbség, hogy rendelkeznek olyan haderővel, amellyel tudnak védekezni. Ellenben az orosz agresszió „nem jó üzenet Finnországnak”, sőt, Oroszország esetében olyan nukleáris nagyhatalomról van szó, amely a nukleáris fenyegetést is bátran hangsúlyozza. „A finnek védekezésül keresték azt a szövetségi környezetet és átfogó védelmi, elrettentési mechanizmust, amely sokkal mélyebb, mint az ő jelenlegi nemzetvédelmi képességük. Valójában ezt találták meg a NATO-ban.”

Ugyanakkor fontos hangsúlyozni: Finnország és Svédország az Európai Unióhoz való csatlakozásukat követően már 1995 óta a NATO partnereiként vesznek részt a közös hadgyakorlatokon, sőt hírszerzési információkat is cserélnek a szövetséggel.

A török feltételek háttere

Az Észak-atlanti Szerződés Szervezetén belül minden döntés konszenzussal születik, így a tagállamok véleménye és szavazata nagyságuktól függetlenül egyenlő súllyal bír. „Az összes tagállam ott ül az asztal körül, és ha Luxemburg emeli fel a kezét, hogy nem egyezik bele egy döntésbe, az ugyanolyan súllyal bír, mintha Törökország vagy ha az Egyesült Államok ellenkezne.” Ennek megfelelően technikailag bármelyik ország megakaszthatja a skandinávok csatlakozását – ez a tény alapvető fontosságú. Törökország a közelmúltban tett kijelentések alapján nem támogatja – vagyis nem szavazná meg – a finn és a svéd csatlakozást, ami a szakértő szerint leginkább az ország bel- és külpolitikai érdekeit tükrözi. „Törökország részben a saját belpolitikai, részben a nemzetközi politikai érdekei mentén azonosított egy lehetőséget, amikor a saját érdekeit megpróbálja a nagyobb szövetségi érdek mentén a saját beleegyezése árán kizsarolni” – hangsúlyozza Csiki Varga Tamás. A török feltételek egyike az általuk terrorista szervezetek támogatásával megvádolt Svédországra vonatkozik: 2023 júniusában Törökországban elnökválasztás

lesz, így a belpolitika küzdelemben is jelentős szerepet kaphat a svédek elleni vétő. A jelenlegi vezetés terrorista csoportosulásként tartja számon a kurd hátterű Kurdisztáni Munkaspártot (Partiya Karkerên Kurdistan, PPK), illetve ennek szíriai testvérszerveződését (Demokratikus Unió Pártja, PYD). Ugyanakkor a kurdok nemzetközi megítélése változó: a nyugati hatalmak sokszor támogatták a közösséget mind anyagiilag, mind fegyverekkel, mind kiképzésekkel például akkor, amikor az úgynevezett „Iszlám Állam” terrorszervezettel szemben volt szükség Irakban és Szíriában harcra kész helyi katonai erőre; mindeközben a törökök joggal tartottak attól, hogy a kurdok ellenük is használhatják a külföldről kapott eszközöket. Mivel Törökországban fokozott a kurd kisebbséggel szembeni elnyomás, jelentős kurd diaszpóra él Európa számos pontján, különösen Svédországban, azonban megtartották az otthoni kulturális, családi és egyéb kapcsolataikat is. A törökök szemszögéből a svédek befogadták a Törökországban maradt családtagokat – és terrorszervezeteket – pénzzel támogató kurdokat. Emellett

Svédország fegyverexport-embargóval is sújtja Törökországot, amelyet 2019-ben rendeltek el a szíriai török inváziót követően.

A kiszabott feltételek másik része az amerikaiaknak szól – elemzi Csiki Varga Tamás, akik befogadták a Törökországból elmenekült, Ankara által ugyancsak terroristának bélyegzett Fethullah Gülent, akinek mérsékelt iszlamizmusban gyökerező vallási-társadalmi és politikai ellenzéki mozgalmát üldözik Törökországban.

Mit gondolnak minderről az oroszok?

Egyrészt az orosz kommunikáció nem következetes: a csatlakozási kérelem benyújtását megelőzően fenyegetőztek, majd később finoman pedzegetni kezdtek, hogy még sincs akkora jelentősége a skandináv államok NATO-tagságának – fogalmaz Csiki Varga Tamás. Hasonló a helyzet a Kelet-Közép-Európával kapcsolatos állásponthoz: ha a NATO nem telepít nukleáris fegyvert és állandó erőket az orosz szomszédságba, akkor az oroszokat kevésbé zavarja a bővítés. Az SVKI kutatója hangsúlyozza: mostantól 1300 kilométernyi közös határszakasszal több lesz a NATO–orosz kapcsolat, amely mindenkit zavar, ellenben sokkal „zavaróbb”, hogy a két skandináv állam csatlakozásával a Balti-tenger „NATO

beltengerré válik”. Mind a haditengerészet, mind a légi erő szempontjából fontos ez a térség az oroszoknak: ha a Baltikumban valamilyen konfliktus történne, technikailag az oroszok beszorulnának a térségébe. A NATO azonban védelmi célú politikai, katonai szövetség, emeli ki Csiki Varga Tamás, tehát nincs támadó jellege, Oroszországot nem fenyegeti.

A (lehetséges) közép-európai érintettség

Sem közép-európai, sem magyarországi viszonylatban nincs specifikuma a NATO-bővítésnek. Ám változnak a szövetségen belüli erőviszonyok: két, katonailag viszonylag potens ország, sőt, közép-európai szemmel is egy-egy erős haderővel rendelkező ország csatlakozik a NATO-hoz. Mostantól harminckét ország érdekeit kell összeegyeztetni, az újonnan csatlakozó svédeknek pedig félre kell tenniük pacifista külpolitikájukat. Ám a közös értékek tisztelete jobban szocializálta a svédeket abból a szempontból, hogy ne legyen ilyen típusú összeütközés a nukleáris fegyverekkel vagy a törökökkel kapcsolatban. A cikk a június 28-i állapotokat tükrözi.

Szerző: Pap Melinda Patrícia

Fotó: AFP, AP, Deutsche Presse

Hullámterek új megközelítésből

„A vízügy égető gondja a hullámterek kezelése” – emelte ki bevezetőjében **Bíró Tibor**, a **Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Víz tudományi Karának (VTK) dékánja** a **Hullámtéri Konferencián**, amelyet június 8-án, az egyetem bajai campusán rendeztek meg. A programot zártkörű kerekasztal-beszélgetés előzte meg június 7-én, amelyen röviden felvezették előadásait a konferencia előadói.

Réthy Pál, a Belügyminisztérium közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkára köszöntőjében a folyók történelmi jelentőségére emlékezett, majd a digitalizáció vízügyben betöltött szerepére irányította a figyelmet. A konferencia első plenáris blokkjában a hullámterek fenntartásának problémái és lehetséges megoldásai kerültek előtérbe. Láng István, az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) igazgatója, a magyarországi folyók hullámtereinek változásairól és azok következményeiről számolt be. Magyarország különös helyzetben van nemzetközi összehasonlításban, hiszen területének több mint 26 százaléka ártéri terület, és ez komoly problémát okoz hazánkban – mutatott rá a főigazgató. Müller Zoltán, a BioAqua Pro Kft. ügyvezetője a hullámterek természeti értékeinek állapotáról és változásáról tájékoztatta a konferencia résztvevőit. Dobó Kristóf, az OVF Árvízvédelmi Főosztályának főosztályvezetője a nagyvízi mederkezelés

jelenlegi állapotát, majd a kezelési terveket ismertette. Rác Miklós, az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (EMVIZIG) igazgatója és Lovas Attila, a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (KÖTIVIZIG) igazgatója Tiszabábolnára és a Bivalytóra vonatkozóan számolt be a pilot-projektek tapasztalatairól, eredményeiről és a felmerült problémákról. Bíró Tibor dékán *A megoldási javaslatok objektív értékelése – ökoszisztéma szolgáltatások, feltárások* című előadásában a hullámtérkezelés előkészítésnek újszerű megközelítését helyezte középpontba. A dékán ismertette a folyami ökológiai szolgáltatás index – river ecosystem service index (RESI) hazai adaptációját célzó legfontosabb feladatokat, valamint felhívta a figyelmet a Hullámtéri Kutatóműhely munkájára.

A második plenáris blokk előadásaiban a hullámterek fenntartását megalapozó kutatási területekre fókuszáltak. Elsőként Bernd Cyffka,

az Eichstaett-Ingolstadt Katolikus Egyetem Matematikai és Földrajzi Karának dékánja, a bajor Hullámtéri Intézet igazgatója tartott előadást. A szakember a konferencia egyetlen külföldi előadója volt, a Felső-Duna hosszú távú monitorozásáról, valamint a Duna vízgyűjtő restaurációs folyamatainak áttekintéséről szóló prezentációja magyar nyelvű tolmácsolás kíséretében hangzott el. Grigorszky István, a Debreceni Egyetem (DE) Természettudományi és Technológiai Kar, Biológiai és Ökológiai Intézet, Hidrobiológiai Tanszék tanszékvezetője előadásában arról hallhattunk, hogy a tájhasználat milyen hatással van a Nagy-morotva fitoplankton közösségének szezonális összetételére. Baranya Sándor, a Budapesti Műszaki Egyetem Építőmérnök Kar Vízépítő és Vízgazdálkodási Tanszékének docense a folyók hidromorfológiai folyamatainak változó tér-idő léptékek mentén történő feltárásába adott betekintést. Tamás Enikő, a Víz tudományi

Kar Területi Vízgazdálkodási Tanszékének docense a Közép-Duna vízjárása és a hullámterek laterális konnektivitása közötti összefüggéseket mutatta be előadásában. Bertalan László, a Természettudományi és Technológiai Kar Természetföldrajzi és Geoinformatikai Tanszék (DE) adjunktusa, valamint Burai Péter, a Távérzékelési Szolgáltató Központ (DE) tudományos főmunkatársa a távérzékelési módszerekkel történő hullámtérvizsgálatról tartott előadást. Végül Fehérváry István, a Szegedi Tudományegyetem PhD-hallgatója a hullámtéri növényzet lézeralapú távérzékelési – light detection and ranging (LIDAR-) adatok alapján történő feltérképezéséről adott képet. Bíró Tibor zárógondolataiban az egyes műhelyek bevonásának, valamint a kutatási eredmények felhasználásának fontosságát hangsúlyozta, a hullámtereket érintő közös cél elérése érdekében.

Szerző: Bárdos Mónika

A HULLÁMTÉRI KUTATÓMŰHELY CÉLJAI

- I. A hullámterek vízszállító-képességének növekedését eredményező beavatkozások megalapozása és előkészítése úgy, hogy az az ökoszisztéma-szolgáltatásokat is növelje.
- II. Az integrált vízgazdálkodás szemléletének erősítése a hazai vízgazdálkodási kutatások területén a műszaki hidrológiai, az ökológiai, az ipari, az energetikai, a mezőgazdasági, az erdő- és vadgazdálkodási, a közlekedési és a rekreációs szempontok érvényesítésén keresztül.
- III. A hazai vízfolyásszakaszok objektív összehasonlíthatóságát biztosító mérőszámrendszer felállítása.
- IV. A Víz Keretirányelv jövőbeni minősítési rendszerének hazai bevezetését lehetővé tevő kutatások, vizsgálatok elvégzése.
- V. Kiemelt vízügyi beavatkozások tudományos előkészítése, a beavatkozások hatásainak elemzése és a következmények kockázatvizsgálata.
- VI. Kutatói hálózat építése hazai és nemzetközi felsőoktatási intézményekkel, kutatóintézetekkel.

Ökológiai katasztrófa a Sajón

Február 24-e óta súlyos környezeti katasztrófa sújtja a Sajó folyó dél-szlovákiai, 20-30 km-es szakaszát, valamint annak élővilágát és környezetét. Az Alsósajón található egykori vasércbányából naponta hatalmas mennyiségű mérgező anyag, arzén, mangán, antimon, vas és cink kerül a folyóba. A hatóságok fellépését joghatósági viták hátráltatták, ugyanakkor azonnali intézkedésre lett volna szükség. Bíró Tibort, a Víz tudományi Kar dékánját kérdeztük az eset súlyosságáról.

● Egészen pontosan mi történik a Sajóval és élővilágával?

A probléma forrása egy elhagyatott ércbánya, ebből kezdett el nagy vas-tartalmú folyadék kiáramlani. Meg kell jegyezni, hogy ez nem ritkaság, több ilyen elhagyatott régi bányával történt már hasonló. Ahol annak idején nem kármentesítettek, nem végezték el

a megfelelő védelmi intézkedéseket, ott bizony egy idő után ehhez hasonló jelenség tapasztalható. Az ökológiai katasztrófa a Sajó egy bizonyos szakaszát érinti, egész pontosan addig, ameddig nem tud felhígulni. Az biztos, hogy ezen a részen a horgászok egy darabig nem fognak semmit, és emellett ami igazán indikatív jellegű:

az alacsonyabb rendű élőlények, például a gerinctelenek esetében jól láthatóan komoly (közel 100%-os) pusztulás figyelhető meg.

● Ha a szemünknek hiszünk, joggal gondolhatjuk, hogy ekkora mértékű vízszennyezés már visszafordíthatatlan károkat eredményez. Szakértő szemmel ez máshogy van?

Természetesen. Emlékezzünk vissza az elmúlt néhány évtized nagy környezeti katasztrófáira: jóval nagyobbak voltak a most a Sajón tapasztalhatónál. Ott volt a tiszai cianidszennyezés, a nehézfém-szennyezés vagy a vörösiszap-katasztrófa, amikor mindenki azt mondta, hogy itt soha többé nem lesz semmi – ezek az első reakciók. Igaz, hogy ezek a szennyezések lényegesen akutabbak voltak, tehát rövid idő alatt nagy intenzitással jelentkeztek, de az élővilág minden esetben regenerálódott. Mindig a hosszú távú hatásokat kell ilyenkor figyelni; az élővilág képes az alsóbb és a felsőbb szakaszokról is visszaszaporodni. Ugyanakkor, az más kérdés, hogy azok az anyagok, amelyek például az iszapba kiülepsznek, mennyire lesznek majd a Sajó esetében eltávolítva, milyen mértékű kármentesítő tevékenységet sikerül végezni. A Felső-Tisza-vidéken is kiülepedett a nehézfém a hullámterekbe, az a mai napig is kimérhető.

Hozzáteszem, jelentősebb eltérés az ökológiai állapotban már ott sem állapítható meg, de ugyanezt tudom elmondani a Torna-patak esetében Devecser, Kolontár közelében. Itt is láthattuk, hogy az élővilág abszolút képes regenerálódni.

● Történtek-e már lépések a Sajóval kapcsolatban?

Sokáig nem történt semmi, ez volt a legnagyobb probléma, és a kifolyás a mai napig is tapasztalható. Persze nem olyan egyszerű ebből az utólagosan elkészített táróban, csatornában a vizet megállítani, hiszen folyamatos hidrosztatikai nyomás alatt áll. Néhány hétnek, hónapnak el kellett telnie, mire a mérnökök azokat a megoldásokat kitalálták, amelyek alapján el lehetett kezdeni intézkedni. Tegyük hozzá, hogy egy ilyen összetett felszín alatti rendszer okozhat meglepetéseket. Egy tizenhárom szintes bányáról van szó, tehát hatalmas elhagyatott vasérclelőhelyről, az itt felgyülemlt

víz nagyon komoly tartalékot képez. Most azt kell megoldani, hogy a Sajóba közvetlenül beáramló vas-hidroxidos és egyéb anyagokat tartalmazó víz útját a felszín alatt eltereljük, mivel ezt az áramló vizet lehetetlen megállítani, vagyis hosszú távon a táróba, onnan pedig a Sajóba jutó utánpótlást kell megállítani.

● A magyar–szlovák hatósági együttműködés szükségességét nem kell részletezni. Mikor alakulhat ki újra a régi állapot? Mi okozta a joghatósági vitákat?

Az egyetlen közös platform a határvízi együttműködésben merül ki, amely kötelezettségekben nem bővelkedik. A két állam vízügyi szakemberei, az államigazgatás szereplői rendszeresen konzultálnak, közös üléseket tartanak, ahol minden határon átnyúló vízügyi kérdéssel foglalkoznak. Ez vonatkozik a haváriák megelőzésére és kezelésére is. Sajnos különösebb eszközt nem ad a vízügyi szakemberek kezébe, főleg tájékoztató-sokban merül ki. Az uniós irányelvek a határon átnyúló szennyezésekre tartalmaznak előírásokat, de az alsósajói vasércbánya esetében, tudtommal, nem történt olyan engedélyezési eljárás, ahol a szennyezés megelőzésére, lokalizációjára intézkedési terveket lehetett volna fogantatni. Ha a bánya kármentesítésére készült volna terv, akkor annak része lett volna a felszíni vizek szennyezésének megelőzésére vonatkozó műszaki beavatkozás. Ha a mostani műszaki megoldást – azaz a tárós kivezetést – hatásvizsgálatra »

kötelezték volna Szlovákiában, akkor a határon átnyúló hatások miatt a hazai hatóságok is információt kaphattak volna a kockázatokról. Egy geohidrológiai monitoringrendszer pedig időben húzhatta volna a vészharangot. A felhagyott, az államra szállt szennyező források kármentesítése állami

feladat. Ez kezelhető beruházként, valószínűleg ezért került ki a szlovák környezetvédelmi igazgatás hatásköréből. A tárcák közötti diszharmónia semmiképpen nem használ az ügynek. Sajnálatos, hogy vízminőségi kárelhárítási tervről sem hallani, ami éppen az ilyen esetek megoldását könnyítené

meg (a kármentesítés a hosszú távú megoldásról szól, a kárelhárítás a hirtelen keletkező, előre nem látható szennyezéseket kezeli). Csak most keresik a műszaki megoldásokat. Milyen szerencse, hogy a magyar hatósági rendszer ezt szigorúbban kezeli.

- A Vízudományi Karon milyen formában tudnak hozzájárulni az ügghöz, napi téma volt a Sajón történetek Baján?

Egy ilyen eset természetesen azonnal bekerül a „tananyagba”, az aktualitások nem kerülnek el az oktatók figyelmét. Karunk elsősorban vízdiplomáciai képzésével járulhat hozzá, hogy a határon átnyúló szennyezések elkerülésére protokollok alakuljanak ki, illetve ha bekövetkezett, akkor annak kezelését a határvízi országok hatékonyan, egymás szempontjait szem előtt tartva minél hamarabb megoldják. Ez a példa is jól mutatja, hogy a vízdiplomácia jelentősége milyen mértékben értékelődik fel. De nem csak ezen a területen. A vízkészletek megosztása az aszály fokozódásával egyre neurálgikusabb gócponttá fog válni.

Szerző: Pálfalvi Zoltán
Fotó: MTI/Komka Péter

Katonaszentek: Szent Kristóf – július 25.

Szent Kristóf a néphit talán legismertebb szentje, ugyanakkor létezése nem tartozik a történelmi tények közé. Általában az utazók, hajózók kérik közbenjárását, és ő a gyorscsapatok védőszentje is. Acélos alakját formálja meg a Ludovika Campuson nemrég felavatott szobra is.

A robusztus testalkatú – egyes legendák szerint tizenkét könyök, azaz több mint hat méter magas(!) – Kristóf létezését nem lehet egyértelműen igazolni, népszerűsége azonban mind a mai napig életben tartja őt. A legenda szerint Kristóf – eredeti nevén Reprobus, nevének jelentése 'elvetemült' – a 3. században, révésként élte az életét, és a vízen való átkelésben segítette embertársait. Egyszer egy kisfiút vitt át a vállán, aki elmagyarázta neki a keresztség titkát. Azt mondta: „Ami a válladat nyomta, több volt, mint az egész világ. A Teremtőd volt az, akit áthoztál, én ugyanis az a Krisztus vagyok, aki a leghatalmasabb, és akinek szolgálni akartál”. Attól fogva Reprobus neve Christophorus, azaz Krisztus hordozója. A történetek után Kristóf fáradhatatlan hittérítő lett Szamóban (Lükia). Szavára az elfogására küldött katonák is megtértek, nem ártott neki sem a máglya, sem az izzó sisak. Úgy hírlik, hogy a megölésére kirendelt négyszáz katona által kilőtt nyilak egy kivételével megálltak a levegőben. Az az egy bírāja szemébe repült. Végül Kristótot lefejezték, véréből pedig meggyógyult a bíró szeme.

Kristóf a tizennégy segítőszent egyike, akitől az egyház, nevezetesen a tridenti zsinat a 16. században mindenáron meg akart szabadulni, az indoklás szerint azért, mert egy óriás méretű és kutyafejű szent nem különbözik a pogány istenektől. Végül az 1968. évi II. vatikáni zsinat törölte Kristótot a naptárból, de a néphagyományban fennmaradt alakja. Legendája is tovább él, hiszen ő a védőszentje az 1930-as évek végétől létrehozott úgynevezett gyorscsapatoknak, amelyekben helyet kaptak

harcokcsik, biciklis és lovas egységek, illetve gépesített lövész- és gépkocsizó lövészalakulatok is. Ezen csapatoknak a Ludovika Akadémián képzett tisztjei választották maguknak védőszentül Szent Kristótot, aki az utasok, vándorok, hajósok védőszentje is, képét napjainkban is sok autós és motoros hordja magával. A Magyar Autóklub Szent Kristófról nevezett el díjat, amelynek bronz, ezüst és arany fokozatával a biztonságos közlekedésért legtöbbet tevőket ismeri el.

Szerző: Tasi Tibor

Egy olasz katona emlékezete a Tanácsköztársaság idejéről

Guido Romanelli olasz alezredes a Tanácsköztársaság idején érkezett a magyar fővárosba. Ugyan az an- tant által kijelölt legfőbb feladata a háborús győztesek közös békecéljainak képviselése volt, azt is felismerte: folytatnia kell azt a politikát, amely a humanitárius és a gazdasági kapcsolatépítéssel a speciális olasz külpolitikai célok érvényesülését erősítette Közép-Európában. Emlékiratait a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában már magyarul is olvashatjuk.

Guido Romanelli budapesti tartózkodása alatt gyorsan kiépítette kapcsolatait a már gyengülő tanácshatalom képviselőivel. Segítette, szervezte a Magyarországon élő olaszok hazatérését vagyonukkal együtt, a hadifoglyok és menekültek utazását, mindemellett

rendszeres élelmiszer-segélyezést is szervezett. Legjelentősebb politikai és egyben emberi jogi akciójaként sikeresen tiltakozott a Tanácsköztársaság vezető politikusánál, Kun Bélánál az 1919. június 24-ei ellenforradalmi lázadásban részt vett több mint kétszáz

ludovikás tisztjelölt kivégzése ellen, így mentve meg az életüket. Mindennek tiszteletére Romanelli 1929-ben emléktáblát kapott a Ludovika oldalfalán – bár ezt a pártállami időkben leverték,

a Nemzeti Közszerződési Egyetem (NKE) vezetősége újraállította. Az olasz alezredes napjainkban is nagy tisztelet övezi.

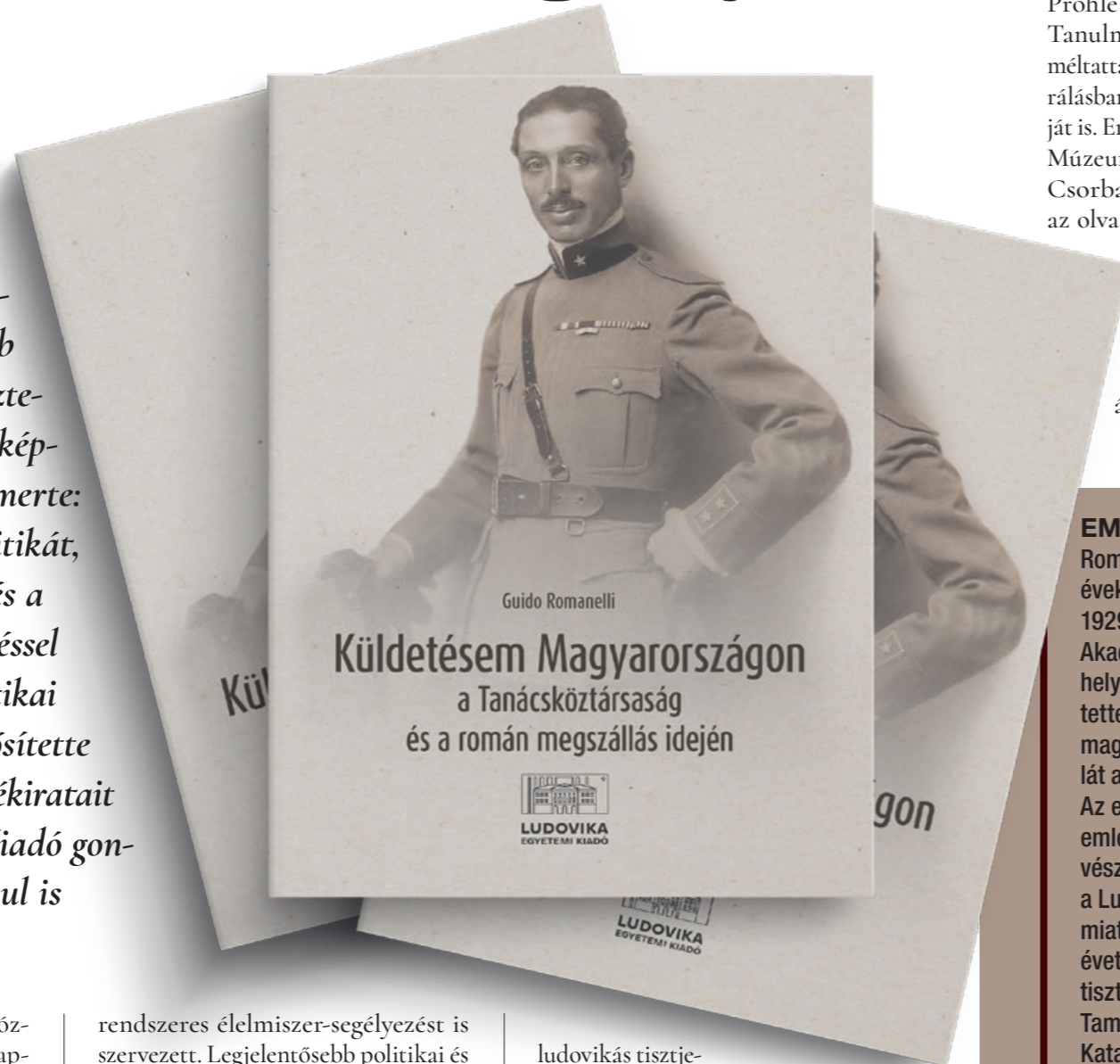
A Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában megjelent kötet fordításáról, történelmi hitelességéről és tartalmáról tartottak kerekasztal-beszélgetést az NKE falai között, amelyet Romanelli unokája is megtisztelt jelenlétével. Pröhle Gergely, az NKE Stratégiai Tanulmányok Intézetének vezetője méltatta mind a fordítók, mind a lektorálásban részt vevők és a kiadó munkáját is. Emellett megjegyezte: a Nemzeti Múzeum fotótárának köszönhetően, Csorba László közreműködésével az olvasók olyan képekkel találkozhatnak a kötetben, amelyek eddig még nem jelentek meg nyilvánosan.

A hazafiság, a vallás, az általános kulturális ismeretek átadásának fontossága mind

a Ludovika által képviselt állandó értékek közé tartozik. Csikány Tamás dandártábornok, az NKE tudományos rektorhelyettese a tisztképzés konzervatívágát, hagyománytisztelőt és a ludovikások szabad gondolkodásmódját emelte ki a kötet kapcsán, hiszen „a ludovikások nem szerették a korlátozókat, valószínűleg emiatt sodródtak bele a Tanácsköztársaság idején kitört felkelésbe, amikor találkoztak Romanellivel” – aki ellenségből megmentő, ezáltal pedig a Ludovika mindenkori hőse lett.

A kedvesináló kerekasztal-beszélgetés során Csorba László történész, az ELTE Bölcsészettudományi Kar professor emeritusa a magyarok–olasz kapcsolatokról beszélt, kiemelve: az első érintkezésről szóló jelek a 10. századig nyúlnak vissza. Ugyan a két nemzet között voltak problémák és félreértések, azonban az 1848–49-es forradalom és szabadságharc idején

nagyon mély barátság és együttérzés bontakozott ki a két nép között. A történész, aki a kötet előszavát és jegyzetét írta, hozzátette: a fordítók jó érzékkel ültették át a retorikai, a szerző belső rendjében érezhető gondolatiságot az eredeti szövegből a jelenleg használatos magyar nyelvezetbe. Az NKE EJKK Közép-Európa Kutatóintézet vezetője, Hatos Pál történész elbeszéléseiben ízelítőt nyújtott a kötet történeteiből: a könyv olyan világba vezet vissza, ahol egy elegáns katonatiszt mesél elegáns stílusban a magyar történelem egyik fontos eseményéről. „Jó olvasni Romanellit, mert nem tart igényt arra, hogy szavait egyedüli és kizárólagos igazságként fogadjuk el.” A Tanácsköztársaság a nemzeti érzés egyfajta kétségbeesett kísérlete volt. Romanellit Isonzo után meglepte a magyar fogadtatás, hiszen 1920 előtt Magyarországnak nem volt önálló külpolitikája, így az »

EMLÉKTÁBLA A LUDOVIKÁN

Romanelli tevékenységéről már a '20-as évek végén megemlékeztek a Ludovikán. 1929 decemberében avatták fel a Ludovika Akadémia Főépületének homlokzatán elhelyezett emléktáblát az alezredes nemes tetteire emlékeztetve, amelyet 1936-ban maga az ünnepelt is meglátogatott. A táblát a kommunizmus éveiben eltávolították. Az eredeti alkotással teljesen megegyező emléktáblát Vanyúr István szobrászművész alkotta újra, és 2021-ben került ki a Ludovika falára. A koronavírus-járvány miatt azonban az ünnepélyes avatás egy évet várattott magára. Az olasz alezredes tiszteletére állított emléktábla előtt Vargha Tamás, Koller Boglárka, Schmittné Makray Katalin, Pohl Árpád dandártábornok, Sári Szabolcs ezredes, Gabriele La Posta, továbbá a Romanelli család képviselőiben Paola Sepe és Alberto Carlo d'Attimis-Maniagio Marchiò koszorút helyeztek el.

Bozó Tibor vezérőrnagy (j), Pohl Árpád dandártábornok (k) és Sári Szabolcs ezredes (b) az emléktábla koszorúzásán

Gabriele La Posta, Paola Sepe és Alberto Carlo d'Attimis-Maniago Marchiò a Romanelli család képviselőjében

olasz katonatiszt személyét is korábban az Osztrák–Magyar Monarchia érdekeinek megfelelően kellett üdvözölnie. „A Romanelli-émlékirat azért tud ránk ilyen hatást gyakorolni, mert kevésbé tartjuk számon, hogy Olaszországban is megjelennek a magyar emlékek” – hangsúlyozta még az intézetvezető.

Mátyás Dénes, a Romanelli-émlékirat fordítóinak egyike, mesélt a kötet magyarra ültetéséről: 2009-ben kezdték el fordítani az emlékiratokat. Pálmai Nóra szaktudása terminológiaiag rengeteget jelentett, Róth Márton – aki által Pröhle Gergelyen keresztül a kiadóhoz jutott a kötet – pedig a kezdetektől részt vett a munkában. „Az eredeti megbízást adó kiadó csődbe ment, de jót tett a fordításnak az egy évtizedes pihenés” – a fordítók igyekeztek Romanellihez méltó stílusban visszaadni a gondolatokat. Mátyus Norbert, a kötet lektora a fordítás sikerességéről úgy nyilatkozott: „A fordítás során élvezhető, magas retorizáltságú szövegből pontos és szintén élvezhető magyar könyv született, annak ellenére, hogy kiemelten nehéz egyszerre friss és korhű szöveget teremteni.” A Romanelli-émlékiratban olvasható

történetek korhűsége és pontossága a szerző által is megerősített, hiteles forrásokra vezethető vissza, így valóban objektív, mégis személyes és érdekes új nézőpontot kaphatunk a nagy világegést követő történelmi magyar forogatról.

Szerző: Pap Melinda Patrícia, Sallai Zsófia

Fotó: Szilágyi Dénes

Vargha Tamás parlamenti államtitkár, miniszterhelyettes

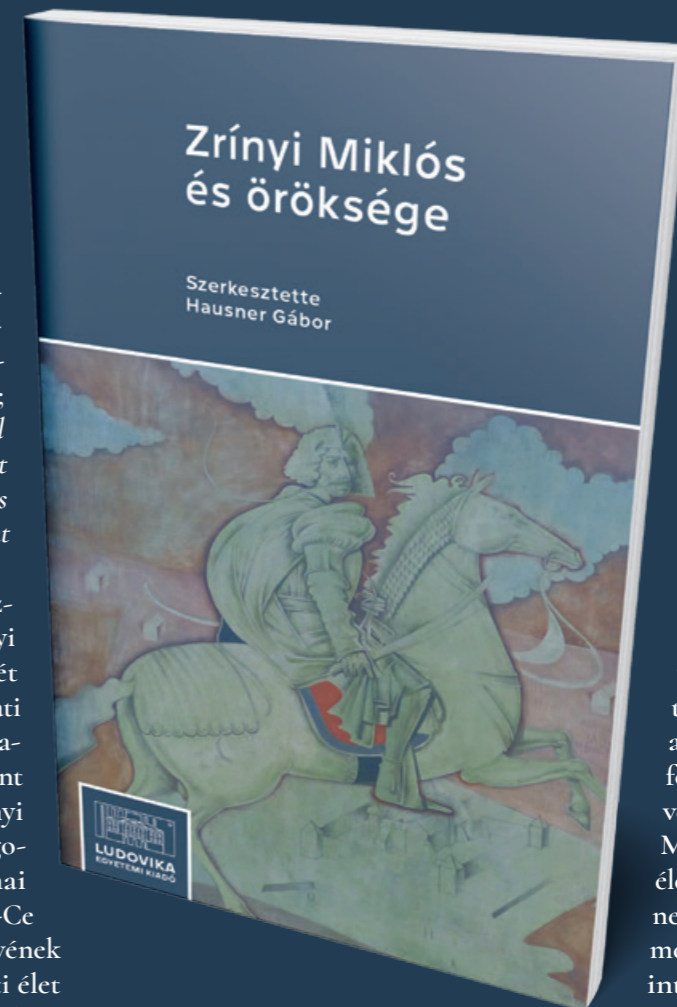
Birtokba venni Zrínyi örökségét

Dédapja szigetvári hős. Ő maga szintén főnemes, költő, hadtudós, katona és politikus – egy iskolásként néha nehezen abszolválható kötelező olvasmány szerzője.

De mit üzen Zrínyi Miklós öröksége a mának?

A 2020-as esztendőt az Országgyűlés 2019. december 11-én elfogadott 51/2019. határozata Zrínyi Miklós születésének 400. évfordulója alkalmából Zrínyi Miklós-émlékvé nyilvánította. A képviselők egyhangúlag, 169 igen szavazattal fogadták el a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára által előterjesztett határozati javaslatot; az indoklás szerint „tisztelettel adózva a magyar nemzetért tett hadvezéri, hadtudományi, költői és politikai munkásságának, valamint erőfeszítéseinek”.

Az emlékvé többek között ösztönzést adott arra is, hogy Zrínyi Miklós (1620–1664) örökségét a szakértők átadják a közszolgálati oktatásnak, a különböző hivatásrendek tanításának, valamint arra is, hogy elvégezhessek Zrínyi műveinek olyan típusú feldolgozását, amelyet például a kínai hadtudomány klasszikusa, Szun-Ce A háború művészete című művének adaptálásával a vállalati, üzleti élet vezetői számára már itthon és külföldön sikeresen elvégeztek. Zrínyi örökségét birtokba venni – voltaképpen ez volt a Nemzeti Közszolgálati Egyetem ambíciója az emlékvében. A birtokbavétel egyik lehetséges útját mutatja be a most megjelent

emlékkötet. A Ludovika Egyetemi Kiadó a költő-hadvezér születésének 400. évfordulójára kiadott tanulmánykötetnek írásai azt bizonyítják, hogy Zrínyi öröksége ma is eleven, a műveiben megfogalmazott vezetési

elvek, a nemzeti szuverenitás védelméről és a magyar hadsereg modernizációjáról, valamint a haza és a közjó szolgálatának erkölcsi kötelességéről írott gondolatai napjainkban is hasznosíthatók a közszolgálatban és a honvédelemben egyaránt. Ahogyan Zrínyi fogalmaz: „Kiki használjon, szolgáljon hazájának, amint legjobban lehet, és ne válasszon magának könnyebbséget, könnyű professziót, avagy életet, mert azzal nem használna, sőt árt hazájának, hanem olyant, akiből a magyar nemzet tapasztalható hasznot vehet.”

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara nem csupán az emlékvében, de a mai napig fontos feladatának tartja a hadvezér, hadtudós és költő Zrínyi Miklós emlékezetének ápolását, életművének megismertetését az új nemzedékekkel. Annál is inkább, mert a honvédtisztképzés jogelőd intézményei az 1950-es évektől Zrínyi Miklós nevét és eszmeiségét hordozták.

Szerző: Sarnyai Tibor

Hausner Gábor (szerk.):
Zrínyi Miklós és öröksége.
Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2022.

30 éve szabadon

A hazai közéletet foglalkoztató kérdések érzelmi töltése olykor nagy. Az elmúlt harminc év alatt számos vitát, tiltakozást, békemenetet és tüntetést láthattunk. És persze ugyanúgy: nagyszerű és felemelő pillanatok is, amelyek kitárták és tovább szélesítették a szabadság kapuját.

1989-ben és 1990-ben minden megváltozott. Ami addig masszívnak, érinthetetlennek, állandónak tűnt, egy pillanat alatt szertefoszlott. A 20. század eseményei között a rendszerváltoztatás pillanata a mögöttünk hagyott két évszázad történelmi sorsfordulói közül az egyetlen, amely Magyarország számára hosszabb távon is szabadságot és nemzeti önrendelkezést hozott. Harminc év pedig páratlanul hosszú időszak az újkori magyar történelemben, amelyet külső elnyomó hatalmak igájától távol töltöttük. A rendszerváltoztatást sikerült vér nélkül, békés körülmények között véghezvinni. Magyarország átállt az államszocializmusról a piacgazdaságra. Az ország visszanyerte szuverenitását, a vasfüggöny leomlott, az utolsó szovjet csapatok is elhagyták hazánk területét, és Magyarország másfél évtizeden belül polgárainak szabad akaratából csatlakozott a transzatlanti katonai szövetséghez és az Európai Unióhoz. „Ha sikerült megdönteni a kommunista rendszert, meghaladni a jaltai békerendet, légiessé tenni az Európán belüli határokat, ezzel enyhítve a 20. század megannyi sérelmének

fájdalmát, akkor a nemzetközi, európai együttműködés éppen aktuális válságaival is megküzdünk valahogy” – így fogalmaz Koltay András, egyetemünk prorektora a *30 éve szabadon Közép-Európában* című kötet Köszöntőjében.

Simon János, a tanulmánykötet szerkesztője pedig azt vallja: a „*múltat ismernünk kell, hogy a jelenben tudjunk gondolkodni, és jobb jövőt tudjunk építeni*”. Ezen építőmunkához kívánnak segítséget nyújtani az immár két évtizede, hagyományosan ötévente megrendezett évfordulós konferenciák, amelyeknek résztvevői időről időre számot vetnek a diktatúra örökségével, a rendszerváltás folyamatával és az azóta eltelt időszak történéseivel. A hagyomány a világjárvány ellenére sem szakadhatott meg 2020-ban, ugyanakkor rendhagyó módon csupán írásban, a most megjelent kötetbe foglalva adja át gondolatát összesen 43 tanulmányban több mint 50 neves szerző: jogászok, közgazdászok, újságírók, történészek, politológusok, szociológusok és filozófusok. A kötetet ezért is ajánlhatjuk jó szívvel minden, a demokrácia megismerése és építése iránt elkötelezett olvasó számára.

Szerző: Sarnyai Tibor

Simon János (szerk.): *30 éve szabadon Közép-Európában*. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2022.

Helyreigazítás

2022. májusi lapszámunk 23. oldalán megjelent, „A magyar választási rendszer” című cikkünkben tévesen tüntettük fel megszólalóként Horváth Attila egyetemi tanárt, az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Állam- és Jогtörténeti Tanszékének vezetőjét. Az elhangzott mondatok Horváth Attilától, az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Alkotmányjogi és Összehasonlító Közjogi Tanszék adjunktusától származnak. A hibáért elnézést kérünk az érintettektől és az olvasóktól!

IMPRESSZUM ● **bonum publicum** a Nemzeti Közszolgálati Egyetem magazinja ● X. évfolyam 6. szám. ● Felelős kiadó: Nemzeti Közszolgálati Egyetem
 ● A kiadásért felel: Deli Gergely rektor ● Főszerkesztő: Szilágyi Dénes, email: bonum.publicum@uni-nke.hu ● Tervezőszerkesztő: Tóth Zoltán
 ● Olvasószerkesztő: Bujdosó Hajnalka ● Újságírók: Bárdos Mónika, Pály Anna, Pap Melinda, Sallai Zsófia, Sarnyai Tibor, Tasi Tibor
 ● Hirdetések: Darabos Dávid ● A szerkesztőség címe: NKE Tőparti épület 107 iroda; 1089 Budapest, Diószegi Sámuel utca 23. ● Tel.: (1)432-9000/20409
 ● Címlapfotó: Szilágyi Dénes ● Stockfotó: Depositphoto ● Nyomdai munka: Gelbert ECO Print Kft. ● Felelős vezető: Gellér Róbert ügyvezető

LUDOVIKA PODCAST

Az adások visszahallgathatók az alábbi streamingszolgáltatók felületein!

Károli Gáspár
Református Egyetem

BETHLEN GÁBOR
Alapító Zrt.

II. MAGYAR JOGI KÖNYVSZALON

A nagy sikerre való tekintettel immár második alkalommal nyitja meg kapuját a **Magyar Jogász Egylet** és az **Alkotmánybíróság** által szervezett Jogi Könyvszalont, amelynek ismét a Károli Gáspár Református Egyetem impozáns épülete ad otthont.

20 jogi könyvkiadó

könyvbemutatók

exkluzív dedikálási lehetőségek

pódiumbeszélgetések

kiállítás

a **Könyvszalont Nagydíj**
ünnepélyes átadása

KEDVEZMÉNYES KÖNYVVÁSÁR

A rendezvény díszvendégei:

Dr. Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter

Spyridon Flogaitis, az Európai Közjogi Szervezet (European Public Law Organisation – EPLO) elnöke

A belépés díjtalan, de regisztrációhoz kötött: jogikonyvszalont.hu/regisztracio/

várja az érdeklődőket.

Tartson velünk a jogi könyvek ünnepén!

2022. SZEPTEMBER 17. SZOMBAT

Károlyi – Csekonics-palota

1088 Budapest, Reviczky utca 6.

www.jogikonyvszalont.hu

